

VOL. 2, NO. 5, SEPTEMBER-OCTOBER 2024
ISSN: 2985-2307 (Online)

JOURNAL OF APPLIED EDUCATION

Editor:

Asst. Prof. Dr. Prayoon Saengsai

For More Info:

<https://so16.tci-thaijo.org/index.php/JAE/index>

Journal of Applied Education ปีที่ 2 ฉบับที่ 5

JAE

ISSN: 2985-2307 (Online)

Journal of Applied Education Vol. 2 No. 5

Journal of Applied Education

3/1273 ตำบลเมืองเก่า อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น 40000

โทร. 080-224-1454, 081-601-5934 อีเมล: j.applied.edu@gmail.com

เจ้าของ: ปัญญาพัฒนา 3/1273 ตำบลเมืองเก่า อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น 40000

บรรณาธิการ:

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประยูร แสงใส

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

กองบรรณาธิการ:

ศาสตราจารย์ ดร.กนกพร สมปราชญ์
รองศาสตราจารย์ ดร.พชรวิทย์ จันทศิริศิริ
รองศาสตราจารย์ ดร.สิทธิพล อาจอินทร์
รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญา สะสอง
รองศาสตราจารย์ ดร.กชพร นานาผล
รองศาสตราจารย์ ดร.สุทธิพงษ์ ศรีวิชัย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อริยา คูหา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สธิพร เขาวนชัย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัชรี ฤกษ์แก้ว
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุพิน ใจแก้ว

มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
มหาวิทยาลัยขอนแก่น
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
มหาวิทยาลัยนเรศวร
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

ผู้จัดการวารสาร:

นางสาวศิริรัตน์ ประศรี

กำหนดออกเผยแพรวารสาร:

Journal of Applied Education มีกำหนดวงรอบการเผยแพร่ปีละ 6 ฉบับ ดังนี้
ฉบับที่ 1 มกราคม – กุมภาพันธ์
ฉบับที่ 2 มีนาคม – เมษายน
ฉบับที่ 3 พฤษภาคม – มิถุนายน
ฉบับที่ 4 กรกฎาคม – สิงหาคม
ฉบับที่ 5 กันยายน – ตุลาคม
ฉบับที่ 6 พฤศจิกายน – ธันวาคม

การส่งบทความพิจารณาตีพิมพ์:

ผู้เขียนเตรียมต้นฉบับบทความตามเกณฑ์เงื่อนไขของวารสารและส่งในระบบที่เว็บไซต์วารสาร
<https://so16.tci-thaijo.org/index.php/JAE/index> เปิดรับพิจารณาบทความเพื่อตีพิมพ์ตลอดทั้งปี

จุดมุ่งหมายและขอบเขต (Aim and Scope)

Journal of Applied Education มีจุดมุ่งหมายเพื่อเผยแพร่บทความวิจัย บทความวิชาการ และบทวิจารณ์หนังสือ ด้านครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ และด้านอื่นๆ ที่มีความสัมพันธ์กับการศึกษา รวมทั้งสหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ที่สัมพันธ์กับการศึกษา ปีละ 6 ฉบับ โดยทุกบทความที่ตีพิมพ์เผยแพร่ได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ 2 ท่าน ทั้งนี้จะมีรูปแบบที่ผู้พิจารณาบทความไม่ทราบชื่อผู้นิพนธ์บทความและผู้นิพนธ์บทความไม่ทราบชื่อผู้พิจารณาบทความเช่นเดียวกัน (Double-Blind Peer Review) เปิดรับบทความทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

ประเภทของผลงานที่ตีพิมพ์ในวารสาร

- 1) บทความวิจัย (Research Article) เป็นบทความที่นำเสนอการค้นคว้าวิจัย ด้านครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ และด้านอื่นๆ ที่มีความสัมพันธ์กับการศึกษา รวมทั้งสหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ที่สัมพันธ์กับการศึกษา
- 2) บทความวิชาการ (Academic Article) เป็นบทความวิเคราะห์ วิจัยหรือเสนอแนวคิดใหม่
- 3) บทวิจารณ์หนังสือ (Book Review) เป็นบทความในลักษณะวิจารณ์หรืออธิบายเหตุผลสนับสนุนในประเด็นที่เห็นด้วย และ มีความเห็นแตกต่างในมุมมองวิชาการ

Journal of Applied Education ฉบับนี้เป็นปีที่ 2 ฉบับที่ 5 (กันยายน – ตุลาคม 2567) Journal of Applied Education ได้มุ่งเน้นการเผยแพร่ บทความทางด้านครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ และด้านอื่นๆ ที่มีความสัมพันธ์กับการศึกษา รวมทั้งสหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ที่สัมพันธ์กับการศึกษา จากหลากหลายหน่วยงานและสถาบันการศึกษาต่างๆ ทั้งนี้ทางกองบรรณาธิการยินดีเป็นสื่อกลาง สำหรับนักวิจัย นักวิชาการ นิสิต นักศึกษาทุกท่าน ที่ประสงค์จะตีพิมพ์เผยแพร่บทความของท่าน ซึ่งจะต้องผ่านการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิในแต่ละสาขาวิชาทางด้านสังคมศาสตร์อย่างเข้มข้น จำนวน 2 ท่าน จึงกล่าวได้ว่า บทความที่ทางวารสารการศึกษาประยุกต์ได้เผยแพร่ไปนั้น มีมาตรฐานทางวิชาการ

กระผมในฐานะบรรณาธิการวารสาร จึงขอขอบคุณท่านผู้มีส่วนในการสร้างงานวิชาการเหล่านี้ นับตั้งแต่เจ้าของผลงาน ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้จัดการวารสาร และคณะกรรมการ บรรณาธิการ วารสารนี้ยังคงเป็นแหล่งรองรับผลงานดีๆ ที่สร้างสรรค์เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาในประเด็นที่เกี่ยวข้องทางวิชาการแก่นักวิชาการ และวิญญูชนผู้สนใจโดยทั่วไป เพื่อเป็นประโยชน์แก่แวดวงวิชาการต่อไป ด้วยจิตคารวะและขอบคุณทุกท่าน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประยูร แสงใส
บรรณาธิการ Journal of Applied Education

สารบัญ

บทความวิจัย

- ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขนาดเล็กตามความคิดเห็นของครู
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1
ประภาภรณ์ ภูขาว 1-8
- ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนกลุ่มเพ็ญ 2
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1
พระมหาพิสิฐ วิสิษฐปญโญ 9-18
- ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1
ศศิรดา แพงไทย 19-28
- ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขนาดเล็กตามความคิดเห็นของครู
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2
พระมหาอำพล ธนปญโญ (ชัยสารี) 29-36

บทความวิชาการ

- การใช้สื่อสังคมออนไลน์เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในยุคดิจิทัล
ชนารักษ์ สารเถื่อนแก้ว, ชัยธัชชัย อธิเกียรติ, ทิฆพร นามวงศ์ 37-44

Effectiveness of academic administration in small educational institutions according to the opinions of teachers under the Office of the Primary Educational Service Area 1, Nong Khai

Praphaphon Phukhao^{1*}

¹ Deputy Director, Khon Kaen Primary Educational Service Area Office 1, Thailand

* Corresponding author. E-mail: pra.pha.phon@hotmail.com

ABSTRACT

This research aims (1) to study the effectiveness of academic administration in small schools according to the opinions of teachers under the Office of the Primary Education Area 1, Nong Khai, and (2) to compare the effectiveness of academic administration in small schools according to the opinions of teachers under the Office of the Primary Education Area 1, Nong Khai, classified by gender, educational qualification, and work experience. This study is quantitative research. The sample group is teachers of small schools are 155 teachers. Data were collected using a questionnaire. Data were analyzed using basic statistics, including mean and standard deviation. The test statistics are t-test, one-way F-test with variance. The results of the study found that the effectiveness of academic administration in small schools according to the opinions of teachers under the Office of the Primary Education Area 1, Nong Khai, as a whole and in each aspect, has a high average of academic administration effectiveness. The results of the comparison of academic administration effectiveness found that teachers with different genders and educational qualifications have no different opinions on academic administration effectiveness. However, their work experience has different opinions on academic administration effectiveness, with a statistical significance level of 0.05.

Keywords: Effectiveness, Academic Administration, Small Schools

ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขนาดเล็กตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1

ประภาภรณ์ ภูขาว^{1*}

¹ รองผู้อำนวยการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 ประเทศไทย

* Corresponding author. E-mail: pra.pha.phon@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขนาดเล็กตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 และ (2) เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขนาดเล็กตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 จำแนกตาม เพศ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนโรงเรียนขนาดเล็ก 155 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบ ได้แก่ การทดสอบค่าที การทดสอบค่าเอฟชนิดความแปรปรวนทางเดียว ผลการศึกษาพบว่า ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขนาดเล็กตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 โดยรวมและรายด้านมีค่าเฉลี่ยประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ พบว่า ครูที่มีเพศและวุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการไม่แตกต่างกัน ส่วนประสบการณ์ทำงานมีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: ประสิทธิภาพ, การบริหารงานวิชาการ, สถานศึกษาขนาดเล็ก

© 2024 JAE: Journal of Applied Education

บทนำ

ประเทศไทยก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนซึ่งในกลุ่มประเทศอาเซียน มีจุดมุ่งหมายสำคัญร่วมกันในการยกระดับการแข่งขันของภูมิภาคการร่วมแบ่งปันทรัพยากรทางการศึกษาระหว่างกันนำไปสู่การส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกัน เพื่อรองรับการปรับตัวการเคลื่อนย้ายสินค้าบริการการลงทุนและแรงงานเสรี โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนามาตรฐานทางการศึกษาร่วมกันของสถาบันการศึกษาในภูมิภาคและการรับรองระบบเทียบหน่วยกิตระหว่างกัน จะนำไปสู่การขยายโอกาสทางการศึกษาของบุคลากรในภูมิภาคมากยิ่งขึ้น ประเทศไทยจึงมีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนากำลังคนให้เป็นมาตรฐานเทียบกับอาเซียนหรือนานาชาติตลอดจนเตรียมความพร้อมประชากรวัยเรียนให้มีทักษะเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 สถานศึกษาแต่ละแห่งจึงมุ่งแก้ไขปัญหาคอนคุณภาพการศึกษาตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา สถานศึกษาและท้องถิ่น ประชาชนและท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาซึ่งถือว่าเป็นนโยบายที่มีความสำคัญที่จะขับเคลื่อนไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม สถานศึกษาทุกแห่งจึงจำเป็นต้องปฏิรูปการบริหารจัดการศึกษาอย่างจริงจัง (บุญธิกา เทียนใส, 2557) การบริหารสถานศึกษาของสถานศึกษาแต่ละแห่งจะมีการแบ่งงานในการบริหารออกเป็นด้าน ๆ และมีรายละเอียดมากขึ้นกับขนาดขององค์กร และความคล่องตัวในการบริหาร แต่ทั้งนี้ก็มีจุดมุ่งหมายเดียวกันคือต้องมีประสิทธิภาพสูงสุด แต่ถึงอย่างไรการบริหารสถานศึกษาต้องมียานหลัก ๆ 4 ด้าน ประกอบด้วยการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคลากร การบริหารงบประมาณ และการบริหารงานทั่วไป (สัมมา รณนิตย์, 2556) การบริหารงานวิชาการนั้นเป็นงานที่สำคัญสำหรับสถานศึกษา เนื่องจากการบริหารงานวิชาการ เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษา โดยเฉพาะเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน ซึ่งมีจุดมุ่งหมายหลักของสถานศึกษาและเป็นเครื่องชี้ความสำเร็จ และความสามารถของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องมีความรู้ความสามารถในด้านการบริหารเพราะการบริหารเป็น

ภารกิจหลักที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องดำเนินการ โดยเฉพาะการบริหารงานวิชาการ เพราะการบริหารงานวิชาการเป็นกระบวนการทำกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการเรียนการสอนให้ดีขึ้น เริ่มตั้งแต่การกำหนดนโยบาย การวางแผน การพัฒนาการเรียนการสอน การปรับปรุงการเรียนการสอน ตลอดจนประเมินผลการสอน เพื่อให้เป็นไปตามจุดหมายของหลักสูตร และจุดมุ่งหมายของสถานศึกษา เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน (จรูญี แก้วเอี่ยม, 2557) ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องเป็นทั้งนักบริหารและนักวิชาการ เพราะจุดมุ่งหมายของการบริหารการศึกษาก็คือการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายของการศึกษาที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ (บุณิกา เทียนใส, 2557) จากขอบข่ายงานที่กว้างจึงได้สังเคราะห์การบริหารงานวิชาการมา 6 ด้าน คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ด้านการนิเทศการศึกษา และด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา

จากข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขนาดเล็กตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 เพื่อนำผลที่ได้มาเป็นแนวทางในการส่งเสริมและสนับสนุน พัฒนาพัฒนาการประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขนาดเล็กให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของไทยต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขนาดเล็กตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขนาดเล็กตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 จำแนกตาม เพศ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร คือ ครูผู้สอนโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 จำนวน 260 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูผู้สอนโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie & Morgan (1970) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 155 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถาม (Questionnaire) ตามขั้นตอนโดยศึกษาหาความรู้พื้นฐาน กำหนดนิยามศัพท์ กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า สร้างแบบสอบถามตามมาตรฐานมาตรวัดประมาณค่า 5 ระดับ โดยมีเนื้อหาครอบคลุมประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขนาดเล็กตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 โดยแบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ของครู ได้แก่ เพศ วุฒิทางการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขนาดเล็กตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 2 โดยแบ่งเป็น 5 ด้าน คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ด้านการนิเทศการศึกษา และด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษามีลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแบบของ ลิเคิร์ท (Likert Scale) กำหนดเกณฑ์สำหรับแปลความหมายจากคะแนนเฉลี่ย ดังนี้

คะแนนระดับ 5 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
 คะแนนระดับ 4 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
 คะแนนระดับ 3 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
 คะแนนระดับ 2 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
 คะแนนระดับ 1 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

การสร้างแบบสอบถามในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจากเอกสาร ตำรา และบางส่วนได้ดัดแปลงมาจากงานวิจัยต่าง ๆ โดยดำเนินการสร้างเครื่องมือมีขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาจากเอกสารตำรา ระเบียบ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. กำหนดประเด็นและขอบเขตของคำถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดในการวิจัย

3. สร้างแบบสอบถามฉบับร่าง ตรวจสอบความครอบคลุมเนื้อหาและความถูกต้องของการใช้สำนวนภาษา

4. นำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ตรวจสอบความถูกต้องของภาษาและความเที่ยงตรงของเนื้อหาโดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item - Objective Congruence : IOC) ระหว่างข้อคำถามโดยให้คะแนน ดังนี้

+1	เห็นว่าข้อความนั้นสอดคล้องตามเนื้อหาที่ระบุไว้
0	ไม่แน่ใจว่าข้อความนั้นสอดคล้องตามเนื้อหาที่ระบุไว้
-1	แน่ใจว่าข้อความนั้นไม่สอดคล้องตามเนื้อหาที่ระบุไว้

5. นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ตัวอย่าง เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามด้วยวิธีการตรวจสอบความสอดคล้องภายใน (Internal Consistency Method) โดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha - Coefficient) ตามวิธีการของ Cronbach (กัลยา วานิชย์บัญชา และ ฐิตา วานิชย์บัญชา, 2557)

6. นำแบบสอบถามที่ได้หาค่าความเที่ยงตรงและหาค่าความเชื่อมั่น มาปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้มีความสมบูรณ์ แล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอความเห็นชอบ

7. นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างของครูผู้สอนสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 จนครบจำนวนที่กำหนดไว้

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูล โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยทำหนังสือถึงผู้อำนวยการสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 เพื่อขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยจัดส่งแบบสอบถามถึงกลุ่มตัวอย่าง ในรูปแบบ Google Form ผ่านระบบ Smart Area ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1

3. ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ และจำนวนของแบบสอบถามทุกชุดหลังจากการเก็บรวบรวมข้อมูล

4. ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปหาค่าสถิติ ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้สถิติค่าแจกแจงความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขนาดเล็กตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) นำเสนอเป็น

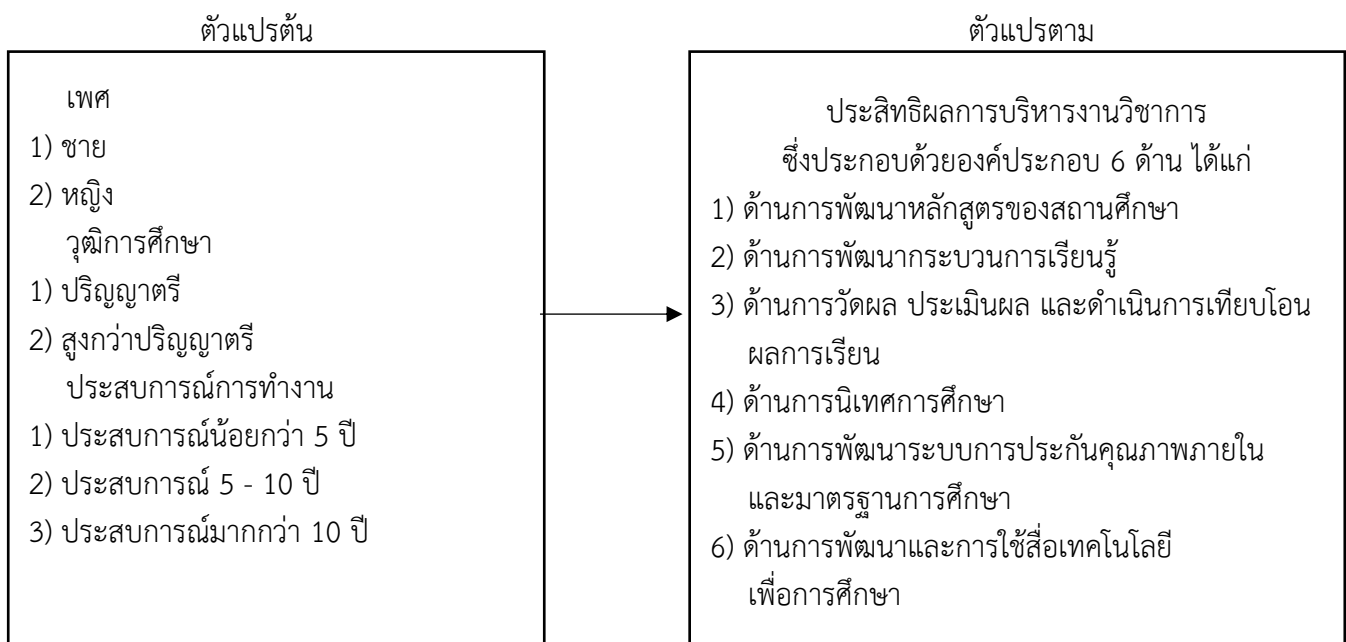
ตารางประกอบการบรรยายผล โดยกำหนดการแปลความหมายใช้หลักเกณฑ์การแบ่งเป็น 5 ระดับ (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2557) ดังนี้

- คะแนนเฉลี่ย 4.50 - 5.00 หมายถึง มีประสิทธิผลในระดับมากที่สุด
 คะแนนเฉลี่ย 3.50 - 4.49 หมายถึง มีประสิทธิผลในระดับมาก
 คะแนนเฉลี่ย 2.50 - 3.49 หมายถึง มีประสิทธิผลในระดับปานกลาง
 คะแนนเฉลี่ย 1.50 - 2.49 หมายถึง มีประสิทธิผลในระดับน้อย
 คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.49 หมายถึง มีประสิทธิผลในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขนาดเล็กตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 วิเคราะห์โดยการทดสอบ ค่าที (t - test) สำหรับตัวแปร 2 กลุ่ม และการทดสอบค่าเอฟ (F - test) ชนิดความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA) สำหรับตัวแปรที่มากกว่า 2 กลุ่ม ขึ้นไป ถ้าพบว่า การวิเคราะห์ข้อมูลในด้านใดมีความแตกต่างกันแล้ว จะทำการทดสอบเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่โดยใช้วิธีการของเชฟเฟ (Scheffe')

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขนาดเล็กตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 ได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย พบว่า

1. ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขนาดเล็กตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1

ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการสถานศึกษา ขนาดเล็กตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 โดยรวมพบว่า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาระบบการประกัน

คุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการ เทียบโอนผลการเรียน ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ด้านการพัฒนาและการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

2. ผลการเปรียบเทียบประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขนาดเล็กตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 จำแนกตาม เพศ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน

ผลการเปรียบเทียบประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขนาดเล็ก ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 จำแนกตาม เพศ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน พบว่า โดยรวมครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 ที่มีเพศและวุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 ที่มีประสบการณ์ต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผล การบริหารงานวิชาการ แตกต่างกัน

อภิปรายผล

จากการศึกษาประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขนาดเล็กตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 ผู้วิจัยมีประเด็น ที่จะนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการสถานศึกษา ขนาดเล็กตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 โดยรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก ทุกด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการ เทียบโอนผลการเรียน ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ด้านการพัฒนาและการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ที่เป็นเช่นนี้ อาจเนื่องมาจากการบริหารงานวิชาการเป็นกระบวนการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการกำหนด นโยบาย วัตถุประสงค์ ทิศทาง แนวปฏิบัติงาน ด้วยการส่งเสริม สนับสนุน การจัดการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผลให้ดีขึ้น พร้อมกับก่อให้เกิดความร่วมมือในการดำเนินงานโดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์มีความรู้ ทักษะ สมรรถนะและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและก่อประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียนให้เกิดผลสำเร็จที่ได้จากการดำเนินงาน ด้านวิชาการ จึงส่งผลให้ครูในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนชัย อุ่นอ้วน (2564) ศึกษาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 พบว่า ครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขนาดเล็ก ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 จำแนกเพศ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

2.1 เพศ พบว่า ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 ที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ที่เป็นเช่นนั้นอาจเนื่องมาจากเพศที่ต่างกันมีวิธีการคิดและวิธีปฏิบัติที่แตกต่างกัน เช่น โดยส่วนใหญ่เพศหญิงมักมีความละเอียด รอบคอบ และถี่ถ้วนมากกว่าเพศชาย จึงส่งผลให้ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 ที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการแตกต่างกัน

2.2 วุฒิการศึกษา พบว่า ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากการศึกษาเป็นการพัฒนาคนให้มีศักยภาพเพิ่มขึ้น มีความรอบรู้ มีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถ

ปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผลมากขึ้น จึงส่งผลให้ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการแตกต่างกัน สอดคล้องกับ อรรถพล สมนึก ภาวดี ธาราศรีสุทธิ และ สุภาวดี ลาภเจริญ (2566) ศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับ กรุงเทพมหานคร พบว่า ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับ กรุงเทพมหานคร มีวุฒิการศึกษาต่างกัน ค่า t ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 ทั้งภาพรวมและรายด้าน

2.3 ประสพการณ์ทำงาน พบว่า ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 ที่มีประสพการณ์ทำงานต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผล การบริหารงานวิชาการ ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ ณรงค์ศักดิ์ หงษ์คำ (2551) ที่ได้ศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 พบว่า ข้าราชการครูที่มีประสพการณ์ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

องค์ความรู้ใหม่

จากผลการศึกษาประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขนาดเล็กตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาเกิดองค์ความรู้ในการการบริหารงานวิชาการ และคาดหวังเป็นอย่างยิ่งว่าครูผู้สอนจะนำองค์ความรู้จากงานวิจัยในชั้นนี้ไปใช้ประโยชน์ในการบริหารงานวิชาการและเป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนางานวิชาการของสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขนาดเล็กตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 พบว่า ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการสถานศึกษา ขนาดเล็กตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 โดยรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ด้านการพัฒนาและการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

ผลการเปรียบเทียบประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขนาดเล็ก ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 พบว่า ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 ที่มีเพศและวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการแตกต่างกัน และครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ที่มีประสพการณ์ทำงานต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผล การบริหารงานวิชาการ ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 ครูผู้สอนควรนำประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขนาดเล็กในด้านการพัฒนาและการใช้สื่อเทคโนโลยีไปปรับปรุงให้เกิดประสิทธิผลยิ่งขึ้น

1.2 ครูผู้สอนควรมีการประชุมวางแผนจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และส่งเสริมให้ครูผู้สอนเข้ารับการอบรมการจัดการเรียนรู้

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อเทคโนโลยีเป็นฐานของครูโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคายเขต 1

2.2 ควรศึกษาการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษากับการพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคายเขต 1

เอกสารอ้างอิง

กัลยา วานิชย์บัญชา และ จูฑา วานิชย์บัญชา. (2557). *การใช้ SPSS for windows ในการวิเคราะห์ข้อมูล*. (พิมพ์ครั้งที่ 14).

กรุงเทพฯ: สามลดา.

จรูณี แก้วเอียน. (2557). *เทคนิคการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา : กลยุทธ์และแนวทางการปฏิบัติสำหรับผู้บริหารมืออาชีพ*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). สงขลา: ชานเมืองการพิมพ์.

ณรงค์ศักดิ์ หงษ์คำ. (2551). *สภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 5*. (ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี).

ธนชัย อุ่นอ้วน. (2564). *การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4*. *วารสารนวัตกรรมการศึกษาและการวิจัย*, 5(3), 507-518.

ธานีรินทร์ ศิลป์จารุ. (2557). *การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS และ AMOS*. (พิมพ์ครั้งที่ 15). กรุงเทพฯ: บิสซิเนสอาร์แอนด์ดี.

ปุกนิภา เทียนใส. (2557). *สภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนวัดเศวตฉัตร สำนักงานเขตคลองสาน กรุงเทพมหานคร*. (ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร).

สัมมา ธนธัญ. (2556). *หลักทฤษฎี และปฏิบัติการบริหารสถานศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง.

อรรถพล สมนึก ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ และ สุภาวดี ลากเจริญ (2566) *ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตประเวศ กรุงเทพมหานคร*. *วารสารวิชาการสถาบันพัฒนาพระวิทยากร*, 6(3), 94-105.

Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.

Emotional Intelligence of Administrators in Basic Education School of Phen Group School 2, under the Udon Thani Primary Educational Service Area Office 1

Phramaha Phisit Visitthapanyo^{1*}

¹ Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand

* Corresponding author. E-mail: pipisit1@gmail.com

ABSTRACT

This research aims (1) to study the emotional intelligence of school administrators and (2) to compare the emotional intelligence of school administrators in the Pen 2 group of schools under the Office of the Primary Educational Service Area 1, Udon Thani, classified by position, work experience, and education level. This study is quantitative research. The sample group used in the research is 127 school administrators and teachers in the Pen 2 group of schools under the Office of the Primary Educational Service Area 1, Udon Thani. The research instrument is a 5-level rating scale questionnaire. The statistics used for data analysis are percentage, mean, standard deviation, t-test, One-way ANOVA, and Scheffe's pairwise difference test. The results of the research found that the emotional intelligence of school administrators in the Pen 2 group of schools under the Office of the Primary Educational Service Area 1, Udon Thani, is at a high level overall. The results of the comparison of emotional intelligence of school administrators of Pen 2 Group School under the Office of Udon Thani Primary Educational Service Area 1 found that school administrators and teachers with different positions, work experience, and education levels had opinions on the emotional intelligence of school administrators of Pen 2 Group School under the Office of Udon Thani Primary Educational Service Area 1 that were not different overall.

Keywords: Intelligence, Emotional Intelligence, School Administrators

ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนกลุ่มเพ็ญ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1

พระมหาพิสิฐ วิสิษฐปณโย^{1*}

¹ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ประเทศไทย

* Corresponding author. E-mail: pipisit1@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา และ (2) เพื่อเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนกลุ่มเพ็ญ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และระดับการศึกษา การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียนกลุ่มเพ็ญ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 จำนวน 127 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ของเชฟเฟ (Scheffe) ผลการวิจัยพบว่า ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนกลุ่มเพ็ญ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนกลุ่มเพ็ญ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และระดับการศึกษาที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนกลุ่มเพ็ญ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: ความฉลาด, ความฉลาดทางอารมณ์, ผู้บริหารสถานศึกษา

© 2024 JAE: Journal of Applied Education

บทนำ

การบริหารงานหรือการทำงานในปัจจุบัน ผู้บริหารต้องเผชิญหน้ากับกระแสความเปลี่ยนแปลงที่มีความผันผวนอยู่ตลอดเวลา มีความไม่แน่นอนเกิดขึ้นในการทำงานและก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ มากมาย (กุหลาบ ปุริสาร, 2561) เพราะนอกจากจะต้องบริหารจัดการภายในสถานศึกษาเองแล้ว จะต้องประสานงานกับหน่วยงานหรือองค์กรอื่น ทำให้งานมีความซับซ้อน ซับซ้อนมากมายในงานของสถานศึกษา อาจทำให้เกิดความเครียดต่อบุคลากรในสถานศึกษาได้โดยเฉพาะผู้บริหารและคณะครู การควบคุมอารมณ์จึงเป็นสิ่งสำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาที่ต้องควบคุมพฤติกรรม อารมณ์เพื่อไม่ให้แสดงอาการก้าวร้าวออกมาให้เห็น หากไม่สามารถบริหารจัดการกับอารมณ์และความรู้สึกของตนเองได้ย่อมส่งผลให้ประสิทธิภาพของการบริหารงานต่ำลง (กนกพร โพธิมณี, 2562) อาจเกิดบรรยากาศความตึงเครียดในการทำงานของคณะครู ทำให้สุขภาพจิตและอาจรวมไปถึงสุขภาพกายของครูแย่ลงเกิดทัศนคติที่ไม่ดีต่อผู้บริหาร เกิดอคติภายในใจ หากมีการสื่อสารในด้านที่ไม่ดีออกไปก็อาจเกิดผลเสียต่อภาพลักษณ์ของผู้บริหารโดยตรง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดนโยบาย ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 เกี่ยวกับการพัฒนาระบบบริหารจัดการและส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาไว้ในยุทธศาสตร์ที่ 6 คือ 1) พัฒนาระบบบริหารจัดการและส่งเสริมการมีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษา 2) สร้างความเข้มแข็งในการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม 3) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2564) จะเห็นว่าสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีนโยบายที่มุ่งเน้นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน เช่นเดียวกับ

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 ที่ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน เพื่อสร้างการรับรู้ ความเข้าใจ การยอมรับ และเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำแผนฯ เพื่อให้สามารถขับเคลื่อนแผนไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) จากนโยบายข้างต้น ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีความฉลาดทางอารมณ์ เพื่อให้การบริหารงานที่มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมกับทุกภาคส่วนสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากที่สุด ดังนั้นสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 จึงกำหนดพันธกิจและยุทธศาสตร์ ที่สอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานคือพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถและมีความเป็นเลิศทางวิชาการ เพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน พัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาทุกระดับ และจัดการศึกษา โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Technology) และกลยุทธ์ที่ 4 การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1, 2565)

จากความสำคัญที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญต่อการบริหารงานเป็นอย่างมาก ซึ่งจะส่งผลให้งานมีคุณภาพและบรรลุตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่คาดหวังไว้ ผู้วิจัยจึงได้สนใจที่จะทำการศึกษาระดับความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนกลุ่มเพ็ญ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 เพื่อรับรู้และนำข้อมูลไปเป็นแนวทางพัฒนา เพิ่มประสิทธิภาพความสามารถในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 เพื่อเกิดประโยชน์ต่อการบริหารการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนกลุ่มเพ็ญ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนกลุ่มเพ็ญ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และระดับการศึกษา

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียนกลุ่มเพ็ญ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 193 คน จาก 16 โรงเรียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1, 2565)

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียนกลุ่มเพ็ญ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 127 คน แบ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 15 คน และครูผู้สอน จำนวน 112 คน จาก 16 โรงเรียน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Mogan, 1970 อ้างใน บุญชม ศรีสะอาด, 2560) และสุ่มอย่างง่ายแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ตามสัดส่วนของกลุ่มประชากรในแต่ละโรงเรียน มีรายละเอียดขั้นตอนการสุ่มกลุ่ม

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามมีจำนวน 1 ฉบับ แบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check - List) ได้แก่ ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และระดับการศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนกลุ่มเพ็ญ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ประกอบด้วย 5 ด้าน ด้านตระหนักรู้ในอารมณ์ตัวเอง ด้านการควบคุมอารมณ์ตัวเอง ด้านการสร้างแรงจูงใจให้แก่ตนเอง ด้านการรับรู้ความรู้สึกของผู้อื่น และด้านการมีทักษะทาง

สังคม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert's five rating scale) คือ มากที่สุด มากปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

3. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือการวิจัย ดังนี้

3.1 ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี จากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา

3.2 กำหนดวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดในการวิจัย

3.3 สร้างแบบสอบถาม ตามวัตถุประสงค์และกรอบแนวความคิดในการวิจัย

3.4 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นตรวจสอบความถูกต้อง ความชัดเจน ข้อเสนอแนะ เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม

3.5 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ภาษาที่ใช้ โดยประเมินความสอดคล้อง (IOC: Index of item objective congruence) ซึ่งทุกข้อเท่ากับ 1

3.6 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียนกลุ่มเพ็ญ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

3.7 นำข้อมูลการทดลองใช้แบบสอบถาม มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาตามวิธีของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.90

3.8 นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้และปรับปรุงแก้ไขแล้ว ตรวจสอบความสมบูรณ์อีกครั้งก่อนนำไปใช้จริงเพื่อนำไปใช้เก็บข้อมูลต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการโดยนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง พร้อมทั้งนัดหมาย เวลา และสถานที่ ขอรับแบบสอบถามคืน เสร็จแล้วนำแบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์ แล้วดำเนินการวิเคราะห์ ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

5.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และระดับการศึกษา วิเคราะห์โดยหาความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

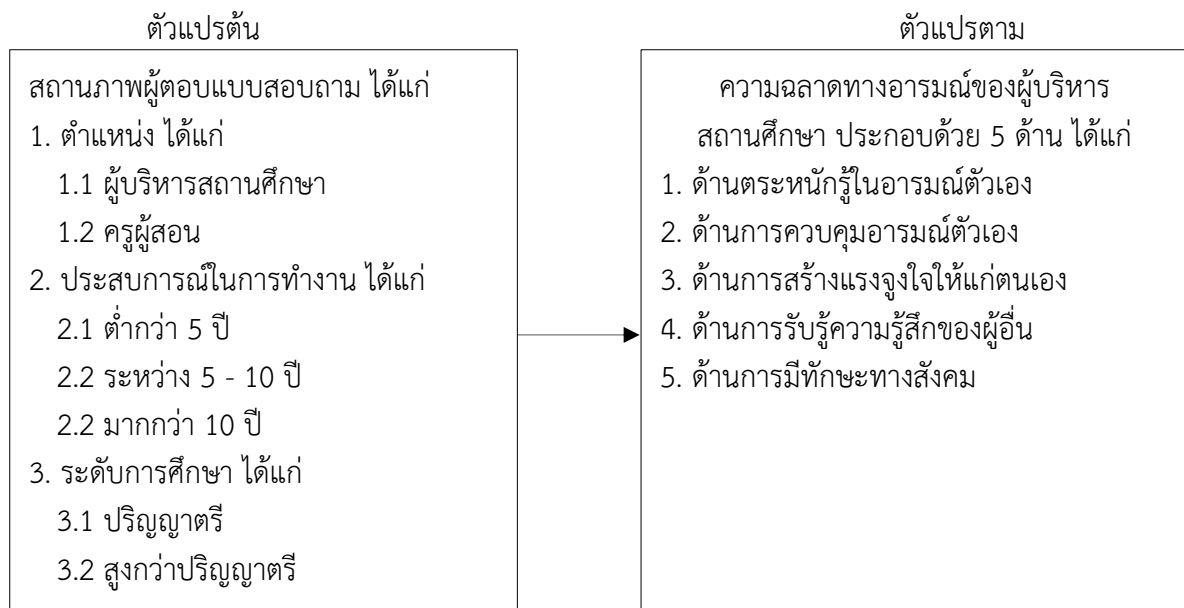
5.2 ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนกลุ่มเพ็ญ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

5.3 การเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนกลุ่มเพ็ญ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 จำแนกตาม ตำแหน่ง และระดับการศึกษา โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) แบบกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอิสระจากกัน (Independent Samples)

5.4 การเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนกลุ่มเพ็ญ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) กรณีพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทดสอบรายคู่โดยใช้วิธีการทดสอบตามวิธีของเชฟเฟ (Scheffe')

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สังเคราะห์องค์ประกอบของความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา จากการศึกษาแนวคิดของ Wagner & Sternberg (1985), Howard Gardner (1993), Salovey & Mayer (1997), Cooper & Sawaf (1997), Goleman (2013), Justin Bariso (2018), สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2552) และกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข (2558) และนำมาสรุปองค์ประกอบของความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านตระหนักรู้ในอารมณ์ตัวเอง 2) ด้านการควบคุมอารมณ์ตัวเอง 3) ด้านการสร้างแรงจูงใจให้แก่ตนเอง 4) ด้านการรับรู้ความรู้สึกของผู้อื่น และ 5) ด้านการมีทักษะทางสังคม ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย พบว่า

1. ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานโรงเรียนกลุ่มพิเศษ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานโรงเรียนกลุ่มพิเศษ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 พบว่า ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานโรงเรียนกลุ่มพิเศษ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.07$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก และด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการรับรู้ความรู้สึกของผู้อื่น ($\bar{X} = 4.16$) รองลงมา คือ ด้านการควบคุมอารมณ์ตัวเอง ($\bar{X} = 4.13$) ด้านการมีทักษะทางสังคม ($\bar{X} = 4.05$) และด้านการสร้างแรงจูงใจให้แก่ตนเอง ($\bar{X} = 4.03$) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านตระหนักรู้ในอารมณ์ตัวเอง ($\bar{X} = 3.94$)

2. ผลการเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานโรงเรียนกลุ่มพิเศษ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และระดับการศึกษา

ผลการเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานโรงเรียนกลุ่มพิเศษ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน มีความคิดเห็นต่อความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานโรงเรียนกลุ่มพิเศษ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการควบคุมอารมณ์ตัวเอง และด้านการสร้างแรงจูงใจให้แก่ตนเอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

ผลการเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนกลุ่มเพ็ญ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนกลุ่มเพ็ญ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านตระหนักรู้ในอารมณ์ตัวเอง และด้านการควบคุมอารมณ์ตัวเอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

ผลการเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนกลุ่มเพ็ญ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนกลุ่มเพ็ญ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการควบคุมอารมณ์ตัวเอง ที่มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนกลุ่มเพ็ญ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 พบว่า ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนกลุ่มเพ็ญ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก และด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการรับรู้ความรู้สึกของผู้อื่น ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษามีคุณลักษณะทางความฉลาดทางอารมณ์เป็นพื้นฐาน ส่งผลให้มีความคิดและบุคลิกที่แสดงออกมาและเอื้ออำนวยต่อหน้าที่การบริหาร ทำให้เมื่อได้เข้ามาทำหน้าที่ผู้บริหารสถานศึกษาแล้วทำให้เกิดผลการดำเนินงานที่สมควรรวมไปถึงขั้นตอนการคัดเลือกผู้บริหารสถานศึกษาให้มีคุณสมบัติที่เหมาะสมในการดำรงตำแหน่ง จะต้องมีความสามารถสมรรถนะและคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้ อีกทั้งก่อนการแต่งตั้งเพื่อดำรงตำแหน่งผู้บริหารจะต้องผ่านกระบวนการอบรมหลักสูตรพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาเสียก่อน เพื่อให้สามารถเป็นผู้บริหารที่มีจริยธรรม บุคลิกภาพดี มีความรู้ สามารถบริหารสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนเป็นต้นแบบที่ดีให้แก่เพื่อนร่วมงาน ทั้งนี้ทั้งนั้นการบริหารที่มีคุณภาพจะต้องเกิดจากการร่วมมือของบุคลากรในองค์กร ในการทำงานนั้นผู้บริหารจำเป็นจะต้องใช้ศาสตร์และศิลป์ในการบริหารงาน มีความสามารถในการบริหารงานและบริหารบุคคล ปฏิบัติต่อบุคลากรเพื่อให้เป็นที่ยอมรับในองค์กรและปฏิบัติตามคำสั่งด้วยความเต็มใจ ซึ่งคุณลักษณะการมีความฉลาดทางอารมณ์นั้นเป็นสิ่งที่จำเป็นในการปฏิบัติหน้าที่การบริหาร เพราะนอกจากสติปัญญา ความรู้และความเชี่ยวชาญแล้ว ความฉลาดทางอารมณ์ก็ถือว่าเป็นคุณสมบัติหนึ่งที่ช่วยให้ผู้นำสามารถรับมือกับสถานการณ์ต่าง ๆ สามารถบริหารจัดการความสัมพันธ์ในตนเองและความสัมพันธ์กับผู้อื่นได้ดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปฐมวิทย์ วิริวาท (2565) ศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหาร โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กนกพร โพธิ์มณี (2562) ศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี พบว่า 1) ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี โดยรวมแล้วรายด้านอยู่ในระดับมาก

ผลการเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนกลุ่มเพ็ญ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน มีความคิดเห็นต่อความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนกลุ่มเพ็ญ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ได้จัดทำกรอบนโยบายและ แผนกลยุทธ์เพื่อ พัฒนายกระดับความแข็งแกร่ง มาตรฐานวิชาชีพครู และผู้บริหารสถานศึกษาให้ครูเป็นผู้ที่มีความสามารถและทักษะที่เหมาะสมกับการพัฒนาการเรียนรู้ของ ผู้เรียน ผู้บริหารสถานศึกษา มีความสามารถในการบริหารจัดการและเป็นผู้นำทางวิชาการ ครูและผู้บริหารสถานศึกษา ประพฤติตนเป็น แบบอย่างที่ดี ให้แก่ผู้เรียน สร้างความมั่นใจและไว้วางใจ ส่งเสริมให้รับผิดชอบต่อผลที่เกิดกับนักเรียน ส่งผลทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน มีความคิดเห็นต่อความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมไม่ แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมฤทัย คุ่มสกุล (2559) ศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง โดยรวมและ รายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานโรงเรียนกลุ่มเพ็ญ 2 สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและ ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน โรงเรียนกลุ่มเพ็ญ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตาม สมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องจาก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ได้การส่งเสริมและสนับสนุน ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในการพัฒนาความรู้และสมรรถนะตามมาตรฐานวิชาชีพอย่างสม่ำเสมอ ทำให้มีสมรรถนะ ความรู้และความฉลาดทางอารมณ์ ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ในสังคมปัจจุบัน จึงทำให้เกิดการพัฒนาตนเอง ให้มีความก้าวหน้าในการทำงาน ดังนั้นเป็นผลให้ผู้บริหารสถานศึกษาทุกท่าน ได้รับการปลูกฝังจนเกิดความมุ่งมั่นในการ ปฏิบัติหน้าที่การบริหารสถานศึกษาเพื่อเกิดความสำเร็จเช่นเดียวกัน ส่งผลทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มี ประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปฐมวิทย์ วิจิรวาท (2565) ศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ของ ผู้บริหารสถานศึกษาจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยภาพรวมไม่มีความแตกต่างกัน

ผลการเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานโรงเรียนกลุ่มเพ็ญ 2 สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มี ระดับการศึกษาต่างกัน มีความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานโรงเรียนกลุ่มเพ็ญ 2 สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องจาก ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี และปริญญาโทขึ้นไป ได้เห็นผู้บริหารสถานศึกษาแสดง พฤติกรรมความฉลาดทางอารมณ์ปรากฏอย่างชัดเจน เป็นที่ยอมรับและพึงพอใจของครูผู้สอน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปฐมวิทย์ วิจิรวาท (2565) ศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาจำแนกตาม วุฒิการศึกษา โดยภาพรวมไม่มีความแตกต่างกัน

องค์ความรู้ใหม่

จากผลการศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานโรงเรียนกลุ่มเพ็ญ 2 สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาเกิดองค์ความรู้ รับรู้และนำข้อมูลไปเป็นแนวทาง พัฒนา เพิ่มประสิทธิภาพความสามารถในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 เพื่อเกิดประโยชน์ต่อการบริหารการศึกษาต่อไป

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนกลุ่มเพ็ญ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 พบว่า ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนกลุ่มเพ็ญ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก และด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการรับรู้ความรู้สึกของผู้อื่น

ผลการเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนกลุ่มเพ็ญ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน มีความคิดเห็นต่อความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนกลุ่มเพ็ญ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 โดยรวมไม่แตกต่างกัน ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการทำงาน และระดับการศึกษา ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนกลุ่มเพ็ญ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 โดยรวมไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนกลุ่มเพ็ญ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านตระหนักรู้ในอารมณ์ตัวเอง ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรดำเนินการ ดังนี้

- 1.1 ผู้บริหารควรรู้จักศักยภาพความสามารถของตนเอง สามารถประเมินระดับความสามารถของตนเองได้
- 1.2 ผู้บริหารควรรู้จักจุดเด่นและจุดด้อยของตนเองเป็นอย่างดี และรู้จักเหตุผลและความปรารถนาของตนเอง
- 1.3 ผู้บริหารควรรู้จักต้นเหตุที่มาของอารมณ์ตนเอง เมื่อรู้สึกโกรธหรือไม่พึงพอใจสามารถรับรู้ รู้สึกตัวว่าเกิดความรู้สึกนั้นได้

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนกลุ่มเพ็ญ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 เชิงคุณภาพ เพื่อนำผลการศึกษาที่ได้มาใช้ในการสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูต่อไป

2.2 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนกลุ่มเพ็ญ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 เพื่อค้นหาปัจจัยที่ส่งผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา จากนั้นนำปัจจัยที่ได้ไปพัฒนาต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กนกพร โพธิมณี. (2562). ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จันทบุรี. (ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี).
- กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. (2558). *ฝึกคิด แก้ไขปัญหา พัฒนา EQ*. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อและสิ่งพิมพ์แก้วเจ้าจอม มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- กุลลาบ บุริสาร. (2561). แนวทางการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์สู่ผู้นำที่มีประสิทธิภาพของผู้บริหารในศตวรรษที่ 21. *วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย*, 8(1), 1-9
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น ฉบับปรับปรุงใหม่*. (พิมพ์ครั้งที่10). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ปฐมวิทย์ วิริวาท. (2565). ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพะเยา เขต 1. (การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยพะเยา).

- สมฤทัย คุ่มสกุล. (2559). *ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1*. (การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา).
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1. (2565). *ข้อมูลสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1*. อุดรธานี: กลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2552). *องค์ความรู้เกี่ยวกับคุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์: ความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Quotient: EQ)*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- _____. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560 - 2579*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- Cooper, R. K. & Sawaf, A. (1997). *Executive EQ Intelligence in Leadership and Organization*. New York: Grosset & Putna.
- Gardner, H. (1993). *Multiple Intelligence: The Theory in Practice*. New York: Basic Books.
- Goleman, D. (2013). *Emotional Intelligence It Can Matter More Than IQ*. New York: Bantam Book.
- Justin, B. (2018). *An inside Look: Steve Jobs. Teaches Business Strategy 101 Want to improve your business strategy*. New York: Basic Books.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.
- Salovey, P. & Mayer, J.D. (1997). *Emotional intelligence. Imagination, cognition and personality*. New York: Basic Books.
- Wagner, R. K. & Sternberg, R. J. (1985). *Practical Intelligence: Nature and Origins of Competence in The Everyday World*. Cambridge: Cambridge University Press.

Innovative Leadership of School Administrators Under Nong Khai Primary Educational Service Area Office 1

Sasirada Pangthai^{1*}

¹ Pitchayabundit College, Thailand

* Corresponding author. E-mail: sasirada.p63@gmail.com

ABSTRACT

This research aims (1) to study the innovative leadership of school administrators, and (2) to compare the innovative leadership of school administrators under the Office of the Primary Educational Service Area 1, Nong Khai, classified by position, work experience, and education level. This study is quantitative research. The sample group used in the research is 310 school administrators and teachers in schools under the Office of the Primary Educational Service Area 1, Nong Khai. The research instrument is a 5-level rating scale questionnaire. The statistics used for data analysis are percentage, mean, standard deviation, t-test, One-way ANOVA, and Scheffe's pairwise difference test. The results of the study found that the innovative leadership of school administrators under the Office of the Primary Educational Service Area 1, Nong Khai, is at a high level overall. School administrators and teachers with different positions, work experience, and education levels do not have different opinions on the innovative leadership of school administrators under the Office of the Primary Educational Service Area 1.

Keywords: Leadership, Innovative Leadership, School Administrators

ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1

ศศิราดา แพงไทย^{1*}

¹ วิทยาลัยพณิชยการบึงกาฬ ประเทศไทย

* Corresponding author. E-mail: sasirada.p63@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา และ (2) เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และระดับการศึกษา การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 จำนวน 310 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ของเชฟเฟ (Scheffe) ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และระดับการศึกษาที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 ไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำ, ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม, ผู้บริหารสถานศึกษา

© 2024 JAE: Journal of Applied Education

บทนำ

ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญการเป็นผู้นำในยุคปัจจุบันนี้ ได้กล่าวว่าเป็นผู้ที่มีความสำคัญในการขับเคลื่อนการจัดการศึกษา ให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องมีบทบาทในการจัดการและพฤติกรรมของบุคลากรในองค์กร ตลอดจนต้องมีความรู้ความเข้าใจในทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับภาวะผู้นำเป็นอย่างดี ต้องรู้ถึงเทคนิคในการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทและสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป มีการพัฒนาทักษะอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำองค์กรให้ไปสู่จุดหมายปลายทางอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน ซึ่งทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องใช้ทั้งเทคนิคในการบริหารจัดการที่ต้องเร่งปรับตัวให้ทันกระแสโลกมีการวางแผนเตรียมความพร้อมรองรับการจัดการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ด้วยกระบวนการวิธีใหม่ ๆ โดยมีความสามารถในการนำองค์กรใช้เทคโนโลยีในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนผลลัพธ์ของสถานศึกษาสู่ความสำเร็จในการเปลี่ยนแปลงได้ (เรืองยศ แวดล้อม, 2556)

กระแสการเปลี่ยนแปลงทำให้ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาเข้ามามีอิทธิพลต่อครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้การดำเนินการนำเทคโนโลยีไปใช้ในการผลิต พัฒนาสื่อ และนวัตกรรมที่สนับสนุนการเรียนรู้และการทำงานในสถานศึกษามีความสามารถในการรับรู้ และใส่ใจรายละเอียดของเหตุการณ์ วิเคราะห์ผลสถานการณ์ได้อย่างลึกซึ้ง และเปิดใจรับแนวคิดใหม่ ๆ กล้าคิดแตกต่างอย่างสร้างสรรค์ รวมทั้งนำแนวคิดเดิมมาต่อยอด เพื่อหาแนวทางใหม่ในการแก้ไขปัญหาหรือสร้างสิ่งใหม่ให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมตลอดจนการนำนวัตกรรมเหล่านั้นไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อสถานศึกษา ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคคนวัตกรรมการจำเป็นต้องมีวิสัยทัศน์ และกำหนดแนวทางในการนำเทคโนโลยีเข้ามาสู่สถานศึกษาสู่ห้องเรียน เพื่อส่งเสริมให้เกิดนวัตกรรมการเรียนรู้ใหม่ ๆ จากบูรณาการเทคโนโลยีมาใช้โดยเป้าหมาย และ

เพื่อการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมหรือสถานศึกษาแห่งนวัตกรรม (novation school) ที่สามารถรับมือกับการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องไม่มีวันสิ้นสุด (สฤญญา แซ่มซ้อย, 2555)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 ปีการศึกษา 2565 มีโรงเรียนอยู่ในสังกัด 156 โรงเรียน ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 1,643 คน จำนวน นักเรียน 21,966 คน ซึ่งมีบริบทของโรงเรียนที่แตกต่างกันทั้งด้านสถานที่ตั้ง และขนาดโรงเรียน ทำให้โรงเรียนมีความพร้อมและข้อจำกัดที่แตกต่างกันไปจึงได้กำหนดทิศทาง และสนับสนุนด้านนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาตามนโยบายของรัฐบาล และนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการบริหารสถานศึกษา ในส่วนการจัดเก็บข้อมูลต่าง ๆ การกำกับติดตาม เป็นหน่วยงานที่มีขีดสมรรถนะสูง ยึดหลักธรรมาภิบาล และมีความโปร่งใส เป็นองค์กรที่ปราศจากการทุจริตคอร์รัปชั่นปรับวัฒนธรรมการทำงาน ให้มุ่งผลสัมฤทธิ์และผลประโยชน์ส่วนรวม มีความทันสมัย สรรค์สร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ และพร้อมที่จะปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกอยู่ตลอดเวลา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1, 2565)

จากความสำคัญข้างต้น ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคายเขต 1 เพื่อนำผลการศึกษาเป็นแนวทางการพัฒนาความเป็นผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคายเขต 1 และผู้บริหารสามารถนำผลการศึกษาไปใช้ในการพัฒนา ส่งเสริมภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม เพื่อนำไปใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และระดับการศึกษา

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 1,643 คน จาก 156 โรงเรียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1, 2565)

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 310 คน จาก 156 โรงเรียน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Mogan, 1970 อ้างใน บุญชม ศรีสะอาด, 2560) และสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ตามสัดส่วนของกลุ่มประชากรในแต่ละขนาดโรงเรียน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามมีจำนวน 1 ฉบับ แบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check - List) ได้แก่ ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และระดับการศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคายเขต 1 ประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านการคิดสร้างสรรค์นวัตกรรม ด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านการเป็นผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลง ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านการสร้างองค์การ

นวัตกรรมการ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert's five rating scale) คือ มากที่สุด มากปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

3. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือการวิจัย ดังนี้

3.1 ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี จากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 และวิธีการสร้างแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวคิดของ ลิเคิร์ต (Likert's five rating scale)

3.2 กำหนดวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดในการวิจัย เพื่อกำหนดขอบเขตคำถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1

3.3 สร้างแบบสอบถาม ตามวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดในการวิจัย

3.4 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นตรวจสอบความถูกต้อง ความชัดเจน ข้อเสนอแนะ เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม

3.5 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ภาษาที่ใช้ โดยประเมินความสอดคล้อง (IOC: Index of item objective congruence) ซึ่งทุกข้อเท่ากับ 1 แล้วนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้ง

3.6 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

3.7 นำข้อมูลการทดลองใช้แบบสอบถาม มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาตามวิธีของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.96

3.8 นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้และปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนออาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระเพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์อีกครั้งก่อนนำไปใช้จริง เพื่อนำไปใช้เก็บข้อมูลต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการโดยนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง พร้อมทั้งนัดหมาย เวลา และสถานที่ ขอรับแบบสอบถามคืน เสร็จแล้วนำแบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์ แล้วดำเนินการวิเคราะห์ ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

5.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และระดับการศึกษา วิเคราะห์โดยหาความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

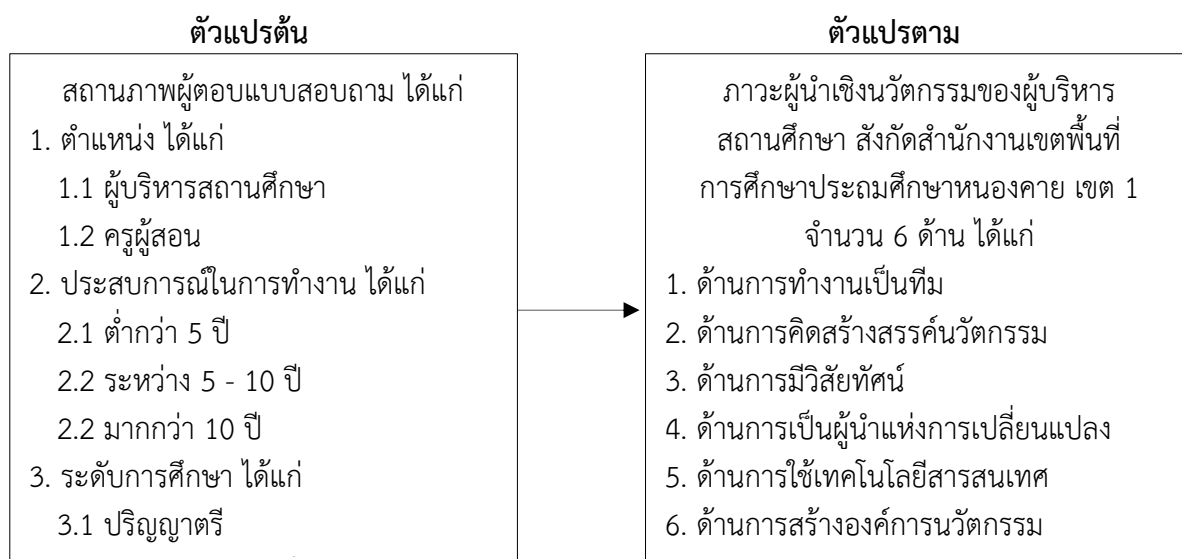
5.2 ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วแปลความหมาย โดยเทียบกับเกณฑ์ (Criteria) (อ้างอิงจากบุญชม ศรีสะอาด, 2560)

5.3 การเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 จำแนกตาม ตำแหน่ง และระดับการศึกษา โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) แบบกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอิสระจากกัน (Independent Samples)

5.4 การเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) กรณีพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทดสอบรายคู่โดยใช้วิธีการทดสอบตามวิธีของเชฟเฟ (Scheffe')

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สังเคราะห์องค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา จากการศึกษาแนวคิดของ Patel (2012), จิราภา ประพันธ์พัฒน์ (2560), ปวีณา กันถิ่น (2560), ภริญา สายศิริสุข (2561), อรพิน อิมรัตน์ (2561), ยินดี ฮานาฟี (2562), อนุอมวรรณ ช่างทอง (2562) และ วัชรพงศ์ ทศนบรรจง (2563) และนำมาสรุปองค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 6 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านการคิดสร้างสรรค์นวัตกรรม ด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านการเป็นผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลง ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านการสร้างองค์การนวัตกรรม ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย พบว่า

1. ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 พบว่า ความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.02$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการคิดสร้างสรรค์นวัตกรรม ($\bar{X}=4.06$) รองลงมา คือ ด้านการสร้างองค์การนวัตกรรม ($\bar{X}=4.04$) ด้านการเป็นผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลง ($\bar{X}=4.04$) และด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ($\bar{X}=3.99$) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการทำงานเป็นทีม ($\bar{X}=3.97$)

2. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และระดับการศึกษา

ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านไม่แตกต่างกัน

ผลการเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนกลุ่มเพ็ญ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและ

ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านไม่แตกต่างกัน

ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 พบว่า ความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการคิดสร้างสรรค์นวัตกรรม ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 ได้ให้ความสำคัญของการคิดและการสร้างสรรค์นวัตกรรม โดยผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมและสนับสนุนบุคลากรให้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์คิดค้นทางเลือกที่หลากหลายในการพัฒนางานใหม่ ๆ เพื่อให้เกิดนวัตกรรมการทำงาน ให้สามารถสร้างทางเลือกใหม่ ๆ เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาและขับเคลื่อนการดำเนินงานได้ และสามารถนำแนวคิด วิธีการ รูปแบบเดิม มาพัฒนาต่อยอด ทำให้เกิดการสร้างสรรค์สิ่งใหม่และมีคุณค่ามากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชานีรา สุมาลี (2565) ศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล พบว่า ครู มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เพ็ญญา แสงแก้ว (2565) การศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเถิน 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 2 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูในกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเถิน 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจากในโลกยุคโลกาภิวัตน์โลกมีการเปลี่ยนแปลงในทุกด้านอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ความก้าวหน้าทั้งด้านเทคโนโลยีและสารสนเทศ การศึกษาจึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงจากระบบการศึกษาที่มีอยู่เดิม เพื่อให้ทันสมัยต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี และสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป อีกทั้งเพื่อแก้ไขปัญหาทางด้านศึกษาบางอย่างที่เกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพเช่นเดียวกัน การเปลี่ยนแปลงทางด้านการศึกษาจึงจำเป็นต้องมีการศึกษาเกี่ยวกับนวัตกรรมการศึกษาที่จะนำมาใช้เพื่อแก้ไขปัญหาทางการศึกษา จึงส่งผลทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภาคิน เกษณา (2564) ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1 พบว่า จากผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง ทั้งภาพรวมและรายด้านทุกด้านมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มี ประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 มีส่วนร่วมในการช่วย ยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ มุ่งเน้นการสร้างวิสัยทัศน์ที่เปลี่ยนแปลงไปสู่การสร้า งนวัตกรรม และแสดงออกถึงการมีวิสัยทัศน์ที่ทันสมัย ส่งผลทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการ ทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ ศิริพรพรรณ สียวง (2564) การศึกษาภาวะผู้นำเชิง นวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบการศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอ แม่จัน จังหวัดเชียงราย จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงานในภาพรวมพบว่า ไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับ ภาคิน เกษณา (2564) ศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า จากผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของ ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประ มถมศึกษาลำปาง เขต 1 จำแนกประสบการณ์การทำงาน พบว่า ทั้งภาพรวมและรายด้านทุกด้านมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษา ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา หนองคาย เขต 1 โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาและ ครูผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษาที่แตกต่างกันอาจได้รับการสนับสนุนและส่งเสริมพัฒนาด้านนวัตกรรมใหม่ ๆ ทำให้มีความรู้ความ เข้าใจของแนวทางในการบริหารงานและนวัตกรรมใหม่ ๆ อย่างเท่าเทียมกัน ส่งผลทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่ง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริพรพรรณ สียวง (2564) การศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่ม โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย พบว่า การเปรียบเทียบการศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย จำแนกตามวุฒิการศึกษา ในภาพรวมพบว่า ไม่แตกต่างกัน

องค์ความรู้ใหม่

จากผลการศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา หนองคาย เขต 1 ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาเกิดองค์ความรู้ เพื่อเป็นแนวทางส่งเสริมภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม เพื่อนำไปใช้ใ นการบริหารจัดการสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพต่อไป และสามารถรับมือกับการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืนของสถานศึกษา จะเห็นได้ว่าผู้นำสถานศึกษาจึงมีบทบาทที่สำคัญที่ก่อให้เกิดผลผลิตหรือผลงานขององค์กร และสามารถกล่าวได้ว่า ถ้าหาก ผู้นำมีความรู้ความสามารถและมีคุณลักษณะที่เหมาะสมที่จะผลักดันให้งานก้าวหน้าไปด้วยดีก็จะสามารถสร้างความ เจริญก้าวหน้าให้แก่องค์กรได้

สรุปผลการวิจัย

ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 พบว่า ความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการคิดสร้างสรรค์นวัตกรรม

ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 โดยรวมไม่แตกต่างกัน

ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการทำงาน และระดับการศึกษา ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 โดยรวมไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 พบว่า ความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการทำงานเป็นทีม ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรดำเนินการ ดังนี้

1.1 ผู้บริหารสถานควรศึกษาเปิดโอกาสและสามารถโน้มน้าวให้บุคลากรรวมถึงชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานเพื่อให้องค์กรบรรลุวัตถุประสงค์ตามขอบข่ายงานที่กำหนด

1.2 ผู้บริหารสถานควรศึกษาส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรร่วมกันทำงานเป็นทีมได้อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์ตามกำหนด

1.3 ผู้บริหารสถานควรศึกษาสามารถกระตุ้นให้บุคลากรเกิดการช่วยกันคิดช่วยกันระดมสมองโดยใช้ศักยภาพของตนเองอย่างเต็มความสามารถ เพื่อให้ทำงานได้สำเร็จและบรรลุเป้าหมายได้

1.4 ผู้บริหารสถานควรศึกษาและบุคลากร ร่วมกันกำหนดเป้าหมาย วางแผนงานและบทบาทหน้าที่ เพื่อสร้างภารกิจในการปฏิบัติงานตามความสามารถของบุคลากร

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 เชิงคุณภาพ เพื่อนำผลการศึกษาที่ได้มาใช้ในการสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูต่อไป

2.2 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 เพื่อค้นหาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา จากนั้นนำไปพัฒนาต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- จิราภา ประพันธ์พัฒน์. (2560). การศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี. (ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี).
- ชานีรา สุมาลี. (2565). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกล. (ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยหาดใหญ่).

- ถนอมวรรณ ช่างทอง. (2562). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาและความเป็นองค์กรดิจิทัลของสถานศึกษา ในอำเภอท่าชนะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2. (ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช).
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น ฉบับปรับปรุงใหม่. (พิมพ์ครั้งที่10). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ปวีณา กันธิ. (2560). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนพระราชรัฐ เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5. (ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่).
- เพ็ญภา แสงแก้ว. (2565). การศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเถิน 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 2. (การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยพะเยา).
- ภาคิน เกษณา. (2564). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1. (การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยพะเยา).
- ภริญา สายศิริสุข. (2561). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารในโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มสหวิทยาเขตปัญญาคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 5. (ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์).
- ยินดี ฮานาฟี. (2562). แนวทางการส่งเสริมการมีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมสำหรับครูโรงเรียนสามโคก สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี. (ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรังสิต).
- เรืองยศ แวดล้อม. (2556). การบริหารการศึกษา. สืบค้นเมื่อ 10 กรกฎาคม 2563. จาก <http://lek56.edublogs.org/2014>.
- วัชรพงศ์ ทศนบรรจง. (2563). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาในโครงการโรงเรียนพระราชรัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม. (ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม).
- ศิริพรพรรณ สียวง. (2564). การศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย. (การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยพะเยา).
- สุกัญญา แซ่มซอย. (2555). แนวคิดเชิงนวัตกรรมสำหรับการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 14(2), 117-128.
- อรพิน อิมรัตน์. (2561). ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3. (ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช).
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.
- Patel, N. H. (2012). Evolutionary crossroads in developmental biology. *Development*, 139(15), 2637-2638.

The Effectiveness of Academic Administration of Small Schools According to Teachers' Opinions Under Nongkhai Primary Educational Service Area Office 2

Phramaha Ampol Dhanapañño (Chaisaree)^{1*}

¹ Mahachulalongkornrajavidyalaya University Nong Khai Campus, Thailand

* Corresponding author. E-mail: Ampol.cha@mcu.ac.th

ABSTRACT

This research aimed to (1) study the effectiveness of academic administration in small schools according to the opinions of teachers under the Office of the Primary Education Service Area 2, Nong Khai, and (2) compare the effectiveness of academic administration in small schools according to the opinions of teachers under the Office of the Primary Education Service Area 2, Nong Khai, classified by gender, educational qualifications, and work experience. This study is quantitative research. The population is teachers in small schools under the Office of the Primary Education Service Area 2, Nong Khai, in the academic year 2022, totaling 260 people. The sample was randomly selected using the ready-made table of Krejcie & Morgan, resulting in a sample of 155 people. The research instrument was a questionnaire with a reliability value of 0.87. Data were analyzed using basic statistics, including mean and standard deviation. The test statistics were t-test and one-way F-test. The results of the study found that the effectiveness of academic administration in small schools according to the opinions of teachers under the Office of the Primary Education Service Area 2, Nong Khai, overall and in each aspect, had a high average of academic administration effectiveness. The results of the comparison of academic administration effectiveness found that teachers with different genders and educational qualifications had similar opinions on academic administration effectiveness. However, teachers with different work experience had different opinions on academic administration effectiveness, with statistical significance at the 0.05 level.

Keywords: Effectiveness, Academic Administration, Small Schools

ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขนาดเล็กตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2

พระมหาอำพล ธนปญโญ (ชัยสารี)^{1*}

¹ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตหนองคาย ประเทศไทย

* Corresponding author. E-mail: Ampol.cha@mcu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขนาดเล็กตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 และ (2) เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขนาดเล็กตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 จำแนกตาม เพศ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ประชากร คือ ครูผู้สอนโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 260 คน สุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie & Morgan ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 155 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือแบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่น 0.87 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบ ได้แก่ การทดสอบค่าที การทดสอบค่าเอฟชนิดความแปรปรวนทางเดียว ผลการศึกษาพบว่า ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขนาดเล็กตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 โดยรวมและรายด้านมีค่าเฉลี่ยประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ พบว่า ครูที่มีเพศและวุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการไม่แตกต่างกัน ส่วนประสบการณ์ทำงานมีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: ประสิทธิภาพ, การบริหารงานวิชาการ, สถานศึกษาขนาดเล็ก

© 2024 JAE: Journal of Applied Education

บทนำ

สถานศึกษาแต่ละแห่งมุ่งแก้ไขปัญหาคณาภพการศึกษาตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา สถานศึกษาและท้องถิ่น ประชาชนและท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาซึ่งถือว่าเป็นนโยบายที่มีความสำคัญที่จะขับเคลื่อนไปสู่การปฏิบัติ อย่างเป็นรูปธรรม สถานศึกษาทุกแห่งจึงจำเป็นต้องปฏิรูปการบริหารจัดการศึกษาอย่างจริงจัง (บุณิกา เทียนใส, 2557) การบริหารสถานศึกษาของสถานศึกษาแต่ละแห่งจะมีการแบ่งงานในการบริหารออกเป็นด้าน ๆ และมีรายละเอียดมากขึ้นกับขนาดขององค์กร และความคล่องตัวในการบริหาร แต่ทั้งนี้ก็มีจุดมุ่งหมายเดียวกัน คือต้องมีประสิทธิภาพสูงสุด แต่ถึง อย่างไรก็ตามการบริหารสถานศึกษาต้องมียานหลัก ๆ 4 ด้าน ประกอบด้วยการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคลากร การบริหารงบประมาณ และการบริหารงานทั่วไป (สมมา ธนนิธย์, 2556) การบริหารงานวิชาการ เป็นงานที่สำคัญสำหรับ สถานศึกษา เนื่องจากการบริหารงานวิชาการ เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษา โดยเฉพาะเกี่ยวกับการพัฒนา คุณภาพการเรียนการสอน ซึ่งมีจุดมุ่งหมายหลักของสถานศึกษา และเป็นเครื่องชี้ความสำเร็จ และความสามารถของ สถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องมีความรู้ความสามารถในด้านการบริหารเพราะการบริหารเป็นภารกิจหลักที่ผู้บริหาร สถานศึกษาต้องดำเนินการโดยเฉพาะการบริหารงานวิชาการเพราะการบริหารงานวิชาการเป็น กระบวนการทำกิจกรรมทุก อย่างที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการเรียนการสอนให้ดีขึ้น เริ่มตั้งแต่การกำหนดนโยบาย การวางแผน การพัฒนาการเรียน การสอน การปรับปรุงการเรียนการสอน ตลอดจนการประเมินผลการสอน เพื่อให้เป็นไปตามจุดหมายของหลักสูตร และจุดหมาย ของสถานศึกษา เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน หากมองการบริหารงานวิชาการในดำเนินงานของสถานศึกษา งานบริหาร

วิชาการ ได้แก่ งานควบคุมดูแลหลักสูตรการสอน อุปกรณ์การสอนการจัดแบบเรียน คู่มือ การจัดชั้นเรียน การจัดครูเข้าสอน การปรับปรุงการเรียนการสอน การฝึกอบรมครู การนิเทศการศึกษา การเผยแพร่งานวิชาการ การวัดผลประเมินผล การประเมินมาตรฐานสถานศึกษา เพื่อปรับปรุงคุณภาพและประสิทธิภาพของสถานศึกษา เป็นต้น และขอบข่ายของงานวิชาการเป็นขอบข่ายที่กว้างและเป็นบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารจัดการ (จรูญ เก้าเอี้ยน, 2557) ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องเป็นทั้งนักบริหารและนักวิชาการ เพราะจุดมุ่งหมายของการบริหารการศึกษาก็คือ การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายของการศึกษาที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ (บุณิกา เทียนใส, 2557) จากขอบข่ายงานที่กว้างจึงได้สังเคราะห์การบริหารงานวิชาการมา 6 ด้าน คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ด้านการนิเทศการศึกษา และด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา

จากข้อมูลความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขนาดเล็กตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานองคาย เขต 2 อยู่ในระดับใด เพศ วุฒิทางการศึกษา และประสบการณ์การทำงานมีผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขนาดเล็กหรือไม่ เพื่อนำผลที่ได้มาเป็นแนวทางในการส่งเสริมและสนับสนุน พัฒนาพัฒนาการประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขนาดเล็กให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของไทยต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขนาดเล็กตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานองคาย เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขนาดเล็กตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานองคาย เขต 2 จำแนกตาม เพศ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ครูผู้สอนโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานองคาย เขต 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 260 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูผู้สอนโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานองคาย เขต 2 โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie & Morgan (1970) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 155 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถาม (Questionnaire) ตามขั้นตอนโดยศึกษาหาความรู้พื้นฐาน กำหนดนิยามศัพท์ กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า สร้างแบบสอบถามตามมาตราส่วนวัดประมาณค่า 5 ระดับ โดยมีเนื้อหาครอบคลุมประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขนาดเล็กตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานองคาย เขต 2 โดยแบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ของครู ได้แก่ เพศ วุฒิทางการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขนาดเล็กตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานองคาย เขต 2 โดยแบ่งเป็น 5 ด้าน คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ด้านการนิเทศการศึกษา และด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษามีลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแบบของ ลิเคิร์ท (Likert Scale) กำหนดเกณฑ์สำหรับแปลความหมายจากคะแนนเฉลี่ย ดังนี้

คะแนนระดับ 5 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
 คะแนนระดับ 4 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
 คะแนนระดับ 3 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
 คะแนนระดับ 2 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
 คะแนนระดับ 1 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open Ended Questionnaires) เกี่ยวกับข้อเสนอแนะแนวในการปรับปรุงการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขนาดเล็กโดยกำหนดทิศทางในการตอบไว้ในข้อคำถาม

3. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

การสร้างแบบสอบถามในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจากเอกสาร ตำรา และบางส่วนได้ดัดแปลงมาจากงานวิจัยต่าง ๆ โดยดำเนินการสร้างเครื่องมือมีขั้นตอน ดังนี้

3.1 ศึกษาจากเอกสารตำรา ระเบียบ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

3.2 กำหนดประเด็นและขอบเขตของคำถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดในการวิจัย

3.3 สร้างแบบสอบถามฉบับร่างเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาตรวจสอบความครอบคลุมเนื้อหาและความถูกต้องของการใช้สำนวนภาษา และข้อเสนอแนะพร้อมทั้งดำเนินการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องตามคำแนะนำ

3.4 นำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ตรวจสอบความถูกต้องของภาษาและความเที่ยงตรงของเนื้อหาโดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง(Index of Item - Objective Congruence : IOC) ซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.86

3.5 นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ตัวอย่าง เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามด้วยวิธีการตรวจสอบความสอดคล้องภายใน (Internal Consistency Method) โดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา(Alpha - Coefficient) ตามวิธีการของ Cronbach (กัลยา วานิชย์บัญชา และ ฐิตา วานิชย์บัญชา, 2557) ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.87

3.6 นำแบบสอบถามที่ได้หาค่าความเที่ยงตรงและหาค่าความเชื่อมั่น มาปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้มีความสมบูรณ์แล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอความเห็นชอบ

3.7 นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างของครูผู้สอนสถานศึกษาสถานศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 จนครบจำนวนที่กำหนดไว้

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูล โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

4.1 ผู้วิจัยทำหนังสือผู้อำนวยการสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 เพื่อขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูล

4.2 ผู้วิจัยจัดส่งแบบสอบถามถึงกลุ่มตัวอย่าง ในรูปแบบ Google Form ผ่านระบบ Smart Area ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2

4.3 ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ และจำนวนของแบบสอบถามทุกชุดภายหลังจากการเก็บรวบรวมข้อมูล

4.4 ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Science) หาค่าสถิติ ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้สถิติค่าแจกแจงความถี่(Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) นำเสนอเป็นตารางประกอบการบรรยายผล

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขนาดเล็กตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) นำเสนอเป็น

ตารางประกอบการบรรยายผล โดยกำหนดการแปลความหมายใช้หลักเกณฑ์การแบ่งเป็น 5 ระดับ (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2557) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.50 - 5.00 หมายถึง มีประสิทธิผลในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.50 - 4.49 หมายถึง มีประสิทธิผลในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.50 - 3.49 หมายถึง มีประสิทธิผลในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.50 - 2.49 หมายถึง มีประสิทธิผลในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.49 หมายถึง มีประสิทธิผลในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขนาดเล็กตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 วิเคราะห์โดยการทดสอบ ค่าที (t - test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA) สำหรับตัวแปรที่มากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป ถ้าพบว่า การวิเคราะห์ข้อมูลในด้านใดมีความแตกต่างกันแล้ว จะทำการทดสอบเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่โดยใช้วิธีการของเชฟเฟ (Scheffe')

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย พบว่า

1. ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขนาดเล็กตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2

ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการสถานศึกษา ขนาดเล็กตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 โดยรวมพบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.20$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ ($\bar{X}=4.10$) ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ($\bar{X}=4.09$) ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ($\bar{X}=4.08$) และด้านการนิเทศการศึกษา ($\bar{X}=4.02$) ด้านการพัฒนาลัทธิสูตรของสถานศึกษา ($\bar{X}=3.99$) ด้านการพัฒนาและการใช้สื่อเทคโนโลยี เพื่อการศึกษา ($\bar{X}=3.96$) ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขนาดเล็กตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 จำแนกตาม เพศ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน

ผลการเปรียบเทียบประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขนาดเล็ก ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 จำแนกตาม เพศ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน พบว่า โดยรวมครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ที่มีเพศและวุฒิการศึกษาต่างก็มีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ที่มีประสบการณ์ต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผล การบริหารงานวิชาการ แตกต่างกัน

อภิปรายผล

ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขนาดเล็กตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 โดยรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากการบริหารงานวิชาการเป็นกระบวนการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการกำหนด นโยบาย วัตถุประสงค์ ทิศทาง แนวปฏิบัติงานด้วยการส่งเสริม สนับสนุน การจัดการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผลให้ดีขึ้น พร้อมกับก่อให้เกิดความร่วมมือในการดำเนินงานโดย มุ่งเน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ เพื่อก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่มีความรู้ ทักษะ สมรรถนะและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและก่อประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียนให้เกิดผลสำเร็จที่ได้จากการดำเนินงาน ด้านวิชาการ จึงส่งผลให้ครูใน

สถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ โสภางค์ วงษ์นาเคนทร์ (2553) ศึกษาการบริหารงานวิชาการกับประสิทธิผลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การพัฒนาระบบการเรียนรู้ การพัฒนาหลักสูตรและสถานศึกษา การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การนิเทศการศึกษา การแนะแนวการศึกษา การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่น ๆ ที่จัดการศึกษา และการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น ๆ ตามลำดับ

ผลการเปรียบเทียบประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขนาดเล็ก ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 จำแนกเพศ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

จำแนกเพศ พบว่า โดยรวม ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ที่เป็นเช่นนั้นอาจเนื่องมาจากเพศที่ต่างกันมีวิธีการคิดและวิถีปฏิบัติที่แตกต่างกัน เช่น โดยส่วนใหญ่เพศหญิงมักมีความละเอียด รอบคอบ และถี่ถ้วนมากกว่า เพศชาย จึงส่งผลให้ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับ วรวิทย์สิน ไชยอัษฎาพร และ สุดาพร ทองสวัสดิ์ (2564) ศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ผลการศึกษาพบว่า ครูที่มีเพศ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ไม่แตกต่างกัน

จำแนกวุฒิการศึกษา พบว่า โดยรวม ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ที่เป็นเช่นนั้นอาจเนื่องมาจากการศึกษาเป็นการพัฒนาคนให้มีศักยภาพเพิ่มขึ้น มีความรอบรู้ มีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผลมากขึ้น จึงส่งผลให้ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับ ทิพวรรณ ลาวรรณ (2553) ศึกษาเปรียบเทียบการปฏิบัติงานด้านการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 ผลการศึกษาพบว่า การเปรียบเทียบการปฏิบัติงานด้านการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ปทุมธานี เขต 1 โดยจำแนกตามระดับการศึกษาที่ต่างกัน มีระดับการบริหารงานวิชาการไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จำแนกประสบการณ์ทำงาน พบว่า โดยรวม ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ ไม่แตกต่าง ที่เป็นเช่นนั้นอาจเนื่องมาจากในการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาดำเนินงานภายใต้การกำกับดูแลของเขตพื้นที่การศึกษา มีคณะกรรมการสถานศึกษา กำกับดูแล ซึ่งจะช่วยประสาน ส่งเสริม สนับสนุน รวมทั้งให้คำแนะนำการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ให้มีประสิทธิภาพ จึงส่งผลให้ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ วรวิทย์สิน ไชยอัษฎาพร และ สุดาพร ทองสวัสดิ์ (2564) ศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ผลการศึกษาพบว่า ครูประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความ

คิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ไม่แตกต่างกัน

องค์ความรู้ใหม่

จากผลการศึกษาประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขนาดเล็กตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ผลการศึกษาที่ได้เป็นข้อมูลในการวางแผนปรับปรุงพัฒนาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำผลการศึกษาไปใช้เป็นแนวทางการบริหารงานวิชาการรวมทั้งนำข้อคิดเห็นต่าง ๆ มาพัฒนาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

สรุปผลการวิจัย

ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขนาดเล็กตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 โดยรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก ทุกด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการ เทียบโอนผลการเรียน ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ด้านการพัฒนาและการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

ผลการเปรียบเทียบประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขนาดเล็ก ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 จำแนกตามเพศ และวุฒิการศึกษา พบว่า โดยรวมมีประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนการจำแนกตามประสบการณ์ทำงาน พบว่า โดยรวมครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมการอบรม กระบวนการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในมาตรฐานการศึกษาแก่คณะครูผู้สอน

1.2 ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูผู้สอนเข้าร่วมอบรมการวัดและประเมินผล การนิเทศการศึกษา การพัฒนาหลักสูตร และการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษากลยุทธ์การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาเพื่อความเป็นเลิศทางวิชาการของสถานศึกษาขนาดเล็กตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2

2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาของสถานศึกษาขนาดเล็กตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2

เอกสารอ้างอิง

กัลยา วานิชย์บัญชา และ จิตตา วานิชย์บัญชา. (2557). *การใช้ SPSS for windows ในการวิเคราะห์ข้อมูล*. (พิมพ์ครั้งที่ 14).

กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

จรรณี แก้วเย็น. (2557). *เทคนิคการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา : กลยุทธ์และแนวทางการปฏิบัติสำหรับผู้บริหารมืออาชีพ*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). สงขลา: ชานเมืองการพิมพ์.

ทิพวรรณ ลาวรรณ. (2553). *การศึกษาเปรียบเทียบการปฏิบัติงานด้านการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1*. (ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี).

- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2557). *การศึกษและการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ด้วย SPSS*. กรุงเทพฯ: วีอินเตอร์พรีนทร์.
- ปุกกา เทียนใส. (2557). *สภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนวัดเศวตฉัตร สำนักงานเขตคลองสาน กรุงเทพมหานคร*. (ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร).
- วริทธิ์สิน ไข่อัญญาพร และ สุดาพร ทองสวัสดิ์. (2564). การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3. ใน *การประชุมหาดใหญ่วิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 13* (น. 1644-1661). สงขลา: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- สัมมา ธนธัญ. (2556). *หลักทฤษฎี และปฏิบัติการบริหารสถานศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง.
- โสภา วงษ์นาคเพชร. (2553). *การบริหารงานวิชาการกับประสิทธิผลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2*. (ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร).

Using Social Media to Promote Students' Learning Skills in The Digital Age

Thanarak Santhuenkaew^{1*} Khanchai Athikiate¹ and Tichaporn Namwong¹

¹ Faculty of Education, Ramkhamhaeng University, Thailand

* Corresponding author. E-mail: Thanarak.s@ru.ac.th

ABSTRACT

This article the author would like to present a Guidelines for using social media to promote students' learning skills in the digital age. This is an important issue that is receiving a lot of attention today. Due to technological changes and rapid access to information as a result, the learning styles of the students have changed. This article aims to study the role of social media in developing students' learning skills. Including analyzing the benefits and limitations of using these media. From the study it was found that social media plays an important role in promoting learning skills in many areas, such as using technology. media literacy critical thinking working together lifelong learning and time and work management Learners can use social media to research information. Process data and exchange ideas with others. In addition, using social media promotes continuous learning and the development of new skills. Efficiently.

Keywords: Social Media, Student Learning Skills, Digital Age

การใช้สื่อสังคมออนไลน์เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในยุคดิจิทัล

ธนาธิกร สารเลื่อนแก้ว^{1*} ชันธิชัย อธิเกียรติ¹ และ ทิฆพร นามวงศ์^{1*}

¹ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ประเทศไทย

* Corresponding author. E-mail: Thanarak.s@ru.ac.th

บทคัดย่อ

บทความนี้ผู้เขียนต้องการนำเสนอแนวทางการใช้สื่อสังคมออนไลน์เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในยุคดิจิทัลเป็นประเด็นที่มีความสำคัญและได้รับความสนใจอย่างมากในปัจจุบัน เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและการเข้าถึงข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว ส่งผลให้รูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียนเปลี่ยนแปลงไป บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทของสื่อสังคมออนไลน์ในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียน รวมถึงการวิเคราะห์ประโยชน์และข้อจำกัดของการใช้สื่อเหล่านี้ จากการศึกษาพบว่า สื่อสังคมออนไลน์มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้หลากหลายด้าน อาทิ การใช้เทคโนโลยี การรู้เท่าทันสื่อ การคิดเชิงวิพากษ์ การทำงานร่วมกัน การเรียนรู้ตลอดชีวิต และการบริหารเวลาและงาน ผู้เรียนสามารถใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการค้นคว้าข้อมูล ประมวลผลข้อมูล และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่น นอกจากนี้ การใช้สื่อสังคมออนไลน์ยังช่วยส่งเสริมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและการพัฒนาทักษะใหม่ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: การใช้สื่อสังคมออนไลน์, ทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียน, ยุคดิจิทัล

© 2024 JAE: Journal of Applied Education

บทนำ

ในปัจจุบันการใช้สื่อสังคมออนไลน์เป็นทักษะที่สำคัญในยุคดิจิทัลที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว สื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) ได้กลายเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการส่งเสริมทักษะการสื่อสารของผู้เรียน สื่อสังคมออนไลน์ไม่เพียงแต่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถสื่อสารกับผู้คนทั่วโลกได้อย่างง่ายดาย แต่ยังช่วยพัฒนาทักษะการเขียน การพูด และการฟัง ผ่านการมีปฏิสัมพันธ์และการแบ่งปันข้อมูลในแพลตฟอร์มต่าง ๆ เช่น Facebook, Twitter, Instagram, และ YouTube (Hrastinski, S., & Aghaee, N. M., 2012) เป็นต้น

การใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการศึกษาได้รับความสนใจมากขึ้นเรื่อย ๆ จากนักการศึกษาและนักวิจัย มีการศึกษาแสดงให้เห็นว่าสื่อสังคมออนไลน์สามารถช่วยส่งเสริมทักษะการสื่อสารได้ในหลายด้าน ตัวอย่างเช่น การใช้ Facebook Group เพื่อการสนทนาและการทำงานกลุ่ม ทำให้ผู้เรียนมีโอกาสฝึกฝนทักษะการเขียนและการโต้ตอบทางภาษา (Manca, S., & Ranieri, M., 2016). นอกจากนี้ สื่อสังคมออนไลน์ยังเป็นแหล่งข้อมูลที่มีคุณค่าสำหรับการเรียนรู้ การค้นคว้า และการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์

ในยุคที่เทคโนโลยีมีบทบาทสำคัญในทุกด้านของชีวิต การพัฒนาทักษะการสื่อสารผ่านสื่อสังคมออนไลน์จึงเป็นเรื่องที่ควรให้ความสำคัญและส่งเสริม เพื่อเตรียมความพร้อมให้ผู้เรียนสามารถปรับตัวและประสบความสำเร็จในสังคมดิจิทัลที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา บทความนี้มุ่งเสนอสาระเกี่ยวกับการใช้สื่อสังคมออนไลน์เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในยุคดิจิทัล รายละเอียดของสารดังต่อไปนี้

สื่อสังคมออนไลน์

การใช้สื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) คือ การใช้แพลตฟอร์มและเครื่องมือต่าง ๆ บนอินเทอร์เน็ตเพื่อสื่อสารและเชื่อมโยงกับผู้อื่น แลกเปลี่ยนและสร้างเนื้อหาต่าง ๆ สื่อสังคมออนไลน์มีหลายประเภท (Selwyn, N., 2023) (Tess, P. A., 2013) ตัวอย่างเช่น

1. การสื่อสารและเชื่อมโยง

- 1.1 Facebook ใช้ในการแชร์รูปภาพ วิดีโอ และข้อความต่างๆ รวมถึงการเชื่อมโยงกับเพื่อน ครอบครัว และชุมชน
- 1.2 Twitter ใช้ในการส่งข้อความสั้นๆ (ทวีต) และแชร์ข่าวสาร
- 1.3 LinkedIn ใช้ในการสร้างและเชื่อมโยงเครือข่ายทางธุรกิจ

2. การแชร์ภาพและวิดีโอ

- 2.1 Instagram ใช้ในการแชร์ภาพถ่ายและวิดีโอ
- 2.2 YouTube ใช้ในการอัปโหลดและแชร์วิดีโอ
- 2.3 TikTok ใช้ในการสร้างและแชร์วิดีโอสั้น ๆ

3. การสร้างและแชร์เนื้อหา

- 3.1 Blog ใช้ในการเขียนบทความและแชร์ความรู้หรือประสบการณ์
- 3.2 Medium แพลตฟอร์มสำหรับการเขียนและเผยแพร่บทความ
- 3.3 Pinterest ใช้ในการบันทึกและแชร์ภาพที่สร้างแรงบันดาลใจ

4. การสื่อสารทันที (Instant Messaging)

- 4.1 WhatsApp แอปพลิเคชันสำหรับการส่งข้อความ โทรและส่งสื่อต่างๆ
- 4.5 LINE ใช้ในการส่งข้อความ โทร และแชร์ข้อมูลกับเพื่อนและครอบครัว
- 4.6 Messenger แอปพลิเคชันการสื่อสารที่เป็นส่วนหนึ่งของ Facebook

5. การสนทนาและการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

- 5.1 Reddit ฟอรัมออนไลน์สำหรับการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและข้อมูลในหัวข้อต่างๆ
- 5.2 Quora แพลตฟอร์มสำหรับการถามและตอบคำถามจากผู้ใช้ทั่วโลก
- 5.3 Discord ใช้ในการสนทนาผ่านข้อความ เสียง และวิดีโอในชุมชนต่างๆ

6. การสร้างชุมชนและกลุ่ม

- 6.1 Facebook Groups สร้างกลุ่มสำหรับคนที่มีความสนใจร่วมกัน
- 6.2 Meetup แพลตฟอร์มสำหรับการจัดกิจกรรมและพบปะในชุมชน

การใช้สื่อสังคมออนไลน์มีประโยชน์หลายประการ เช่น การเชื่อมโยงกับคนที่สนใจเดียวกัน การเรียนรู้ข้อมูลใหม่ ๆ การโปรโมตธุรกิจหรือผลิตภัณฑ์ และการสร้างแบรนด์ส่วนตัว แต่ก็มีความเสี่ยง เช่น ความเป็นส่วนตัว ความปลอดภัยของข้อมูล และการเสพติดการใช้งาน ดังนั้นควรใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างมีความรับผิดชอบและรอบคอบ

ทักษะการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล

ทักษะการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล หมายถึง ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีและเครื่องมือต่างๆ เพื่อค้นหา วิเคราะห์ และประมวลผลข้อมูล รวมถึงการสื่อสารและการทำงานร่วมกันในสภาพแวดล้อมออนไลน์ ผู้เรียนในยุคนี้ต้องสามารถปรับตัว และเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งผู้เรียนในยุคดิจิทัลจำเป็นต้องมีทักษะ (สุภาพรณ อนุตรกุล, 2564) ดังต่อไปนี้

1. ทักษะการใช้เทคโนโลยี (Technical Skills)

- 1.1 การใช้อินเทอร์เน็ตและโปรแกรมต่างๆ: เช่น การค้นหาข้อมูล การใช้โปรแกรม Microsoft Office หรือ Google Suite
- 1.2 การใช้ซอฟต์แวร์และแอปพลิเคชันเฉพาะทาง: เช่น การใช้โปรแกรมตัดต่อวิดีโอ โปรแกรมออกแบบกราฟิก หรือโปรแกรมเขียนโค้ด

2. ทักษะการรู้เท่าทันสื่อ (Media Literacy)

- 2.1 การประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูล: การรู้จักแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้ และสามารถแยกแยะข่าวปลอมจากข่าวจริง

2.2 การสร้างและเผยแพร่เนื้อหา: เช่น การเขียนบล็อก การทำวิดีโอ หรือการโพสต์ในโซเชียลมีเดียอย่างมีความรับผิดชอบ

3. ทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ (Critical Thinking)

3.1 การวิเคราะห์และประเมินข้อมูล: การสืบค้นข้อมูลจากหลายแหล่งและการประมวลผลข้อมูลเพื่อตัดสินใจอย่างมีเหตุผล

3.2 การแก้ปัญหา: การระบุปัญหาและหาวิธีแก้ไขปัญหาที่มีประสิทธิภาพ

4. ทักษะการทำงานร่วมกัน (Collaboration Skills)

4.1 การทำงานเป็นทีมในสภาพแวดล้อมออนไลน์: การใช้เครื่องมือเช่น Google Docs, Slack หรือ Microsoft Teams เพื่อทำงานร่วมกัน

4.2 การสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ: การใช้การสื่อสารผ่านอีเมล แชท และวิดีโอคอลในการทำงานร่วมกัน

5. ทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning Skills)

5.1 การปรับตัวและการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ: การเรียนรู้เทคโนโลยีและทักษะใหม่ๆ ที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วในยุคดิจิทัล

5.2 การตั้งเป้าหมายและการวางแผนการเรียนรู้: การตั้งเป้าหมายการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

6. ทักษะการบริหารเวลาและงาน (Time and Task Management Skills)

6.1 การจัดการเวลา เป็นการวางแผนและการใช้เครื่องมือ เช่น ปฏิทินออนไลน์หรือแอปจัดการงาน

6.2 การจัดลำดับความสำคัญของงาน การจัดการงานที่ต้องทำให้เสร็จตามลำดับความสำคัญ

สรุปได้ว่า ทักษะการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลประกอบด้วย ความสามารถในการปรับตัวและใช้งานเทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพและรู้เท่าทัน ความสามารถในการค้นหาและประเมินข้อมูลจากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณ และความสามารถในการทำงานร่วมกันผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ นอกจากนี้ ยังรวมถึงทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่เน้นการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง การคิดเชิงวิพากษ์ และการแก้ไขปัญหาในบริบทที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในโลกดิจิทัล

ประโยชน์และข้อจำกัดของการใช้สื่อเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในยุคดิจิทัล

การใช้สื่อสังคมออนไลน์เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในยุคดิจิทัลมีทั้งประโยชน์และข้อจำกัดที่สำคัญ (Greenhow & Lewin, 2019) (Digimusketeers, 2566) ดังนี้

1. ประโยชน์ของการใช้สื่อสังคมออนไลน์

1.1 การเข้าถึงข้อมูลและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย สื่อสังคมออนไลน์ เช่น YouTube, Khan Academy, และ Coursera มีเนื้อหาการเรียนการสอนที่หลากหลายและครอบคลุมหลายวิชา ทำให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงข้อมูลที่ต้องการได้ง่ายและรวดเร็ว

1.2 การเชื่อมต่อและการสร้างเครือข่าย ผู้เรียนสามารถเชื่อมต่อกับผู้เชี่ยวชาญ เพื่อนร่วมเรียน หรือกลุ่มที่มีความสนใจเดียวกันผ่านสื่อสังคมออนไลน์ เช่น LinkedIn, Facebook Groups, และ Twitter ซึ่งช่วยส่งเสริมการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์

1.3 การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และวิพากษ์ การอ่านและวิเคราะห์ข้อมูลที่หลากหลายบนสื่อสังคมออนไลน์ช่วยส่งเสริมทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ ผู้เรียนสามารถฝึกฝนการประเมินความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลจากหลายมุมมอง

1.4 การเรียนรู้ตลอดชีวิต สื่อสังคมออนไลน์ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและการพัฒนาทักษะใหม่ๆ ผู้เรียนสามารถติดตามข่าวสารและเทคโนโลยีใหม่ๆ ได้ทันเวลา ทำให้สามารถปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงได้ดี

1.5 การสื่อสารและการทำงานร่วมกัน การใช้เครื่องมือการสื่อสารและการทำงานร่วมกัน เช่น Google Docs, Slack, และ Microsoft Teams ช่วยให้ผู้เรียนสามารถทำงานเป็นทีมและสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ว่าจะอยู่ที่ใด

สรุป ประโยชน์ของการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการเรียนรู้ ซึ่งเป็นช่องทางที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงแหล่งความรู้ที่หลากหลายและทันสมัยได้อย่างรวดเร็ว ช่วยเสริมสร้างการเรียนรู้ร่วมกันผ่านการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและ

ประสบการณ์กับผู้อื่นจากทั่วโลก อีกทั้งยังส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านเนื้อหาและทรัพยากรการศึกษาออนไลน์ที่มีอยู่มากมาย นอกจากนี้ สื่อสังคมออนไลน์ยังเป็นเครื่องมือที่ช่วยในการติดตามและอัปเดตความรู้ใหม่ ๆ อย่างต่อเนื่อง ทำให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาทักษะและความรู้ได้ตลอดเวลาในสภาพแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

2. ข้อจำกัดของการใช้สื่อสังคมออนไลน์

2.1 การบริหารจัดการเวลา การใช้สื่อสังคมออนไลน์อาจทำให้ผู้เรียนสูญเสียเวลาที่ใช้ในการเรียนหรือทำงานอื่นๆ การเล่นสื่อสังคมออนไลน์มากเกินไปอาจนำไปสู่การลดประสิทธิภาพในการเรียน

2.2 ความเสี่ยงด้านความปลอดภัยและความเป็นส่วนตัว ผู้เรียนอาจเผชิญกับความเสี่ยงทางด้านการปลอดภัยของข้อมูลและความเป็นส่วนตัว ข้อมูลส่วนตัวอาจถูกนำไปใช้โดยไม่รู้ตัวหรือถูกโจมตีจากผู้ไม่ประสงค์ดี

2.3 การเสพติดการใช้งาน การใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างต่อเนื่องอาจทำให้ผู้เรียนเสพติดและลดทอนการมีปฏิสัมพันธ์ในชีวิตจริง ซึ่งส่งผลกระทบต่อสุขภาพจิตและการเรียนรู้

2.4 การขาดทักษะการประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูล ผู้เรียนบางคนอาจขาดทักษะในการประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูล ทำให้เสี่ยงต่อการรับข้อมูลที่ไม่ถูกต้องหรือข่าวปลอม

2.5 การเรียนรู้ที่ไม่เป็นระบบ การใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการเรียนรู้อาจทำให้ผู้เรียนขาดโครงสร้างการเรียนรู้ที่ชัดเจน การเรียนรู้ผ่านสื่อออนไลน์ต้องการการวางแผนและการบริหารจัดการที่ดี มิฉะนั้นอาจทำให้การเรียนรู้ไม่เป็นระบบและไม่ครบถ้วน

ตารางที่ 1 แสดงตัวอย่างสื่อสังคมออนไลน์ประเภทต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในยุคดิจิทัล

ประเภทของสื่อสังคมออนไลน์	ตัวอย่าง	ทักษะการเรียนรู้ที่ส่งเสริม
การสื่อสารและเชื่อมโยง	Facebook, Twitter, LinkedIn	การสร้างเครือข่าย, การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น, การสื่อสาร
การแชร์ภาพและวิดีโอ	Instagram, YouTube, TikTok	การสร้างและเผยแพร่เนื้อหา, การคิดสร้างสรรค์, การเรียนรู้จากวิดีโอการสอน
การสร้างและแชร์เนื้อหา	Blog, Medium, Pinterest	การเขียนและการสื่อสาร, การค้นคว้าและการวิจัย, การรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์
การสื่อสารทันที (Instant Messaging)	WhatsApp, LINE, Messenger	การสื่อสารแบบทันที, การทำงานร่วมกันในทีม, การจัดการโปรเจกต์
การสนทนาและการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น	Reddit, Quora, Discord	การคิดเชิงวิพากษ์, การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น, การเรียนรู้จากชุมชน
การสร้างชุมชนและกลุ่ม	Facebook Groups, Meetup, Slack	การทำงานร่วมกัน, การสื่อสาร, การสร้างชุมชนการเรียนรู้
การเรียนรู้ออนไลน์	Coursera, Khan Academy, EdX	การเรียนรู้ตลอดชีวิต, การพัฒนาทักษะใหม่, การเรียนรู้ผ่านหลักสูตรออนไลน์
การจัดการและบริหารเวลา	Trello, Asana, Google Calendar	การจัดการโปรเจกต์, การวางแผนและการจัดการเวลา, การบริหารงาน

ตัวอย่างที่นำเสนอในตารางข้างต้นเป็นเพียงตัวอย่างบางส่วนของสื่อสังคมออนไลน์ที่สามารถนำมาใช้ในการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในยุคดิจิทัล ยังมีแพลตฟอร์มอื่น ๆ อีกมากมายที่สามารถนำมาใช้ได้ตามความเหมาะสมกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้

สรุปข้อจำกัดของการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลได้ว่า อาจทำให้ผู้เรียนเจอกับข้อมูลที่มีความคลาดเคลื่อนหรือไม่มีความน่าเชื่อถือ เนื่องจากการเผยแพร่ข้อมูลบนสื่อสังคมออนไลน์ไม่มีการตรวจสอบคุณภาพอย่างเข้มงวด นอกจากนี้ การใช้สื่อสังคมออนไลน์อาจก่อให้เกิดการเสียสมาธิจากสิ่งรบกวนต่าง ๆ ที่มีอยู่มากมาย อีกทั้งยังอาจส่งผลให้เกิดการพึ่งพาเทคโนโลยีมากเกินไป ซึ่งอาจลดทอนทักษะการคิดเชิงลึกและการเรียนรู้แบบดั้งเดิม รวมถึงการขาดการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมในชีวิตจริงที่อาจส่งผลต่อพัฒนาการทางสังคมและอารมณ์ของผู้เรียนได้

จากข้างต้นเกี่ยวกับประโยชน์และข้อจำกัดของการใช้สื่อเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในยุคดิจิทัล สรุปได้ว่าประโยชน์ สื่อดิจิทัลช่วยให้ผู้เรียนเข้าถึงข้อมูลและแหล่งความรู้ที่หลากหลายได้อย่างรวดเร็วและสะดวก ช่วยเสริมสร้างการเรียนรู้ด้วยตนเองและการเรียนรู้ร่วมกันผ่านการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่นทั่วโลก นอกจากนี้ยังช่วยในการพัฒนาทักษะใหม่ ๆ อย่างต่อเนื่อง และทำให้การเรียนรู้เป็นไปได้ทุกที่ทุกเวลา โดยไม่จำกัดอยู่แค่ในห้องเรียน และนอกจากนี้ยังมีข้อจำกัดของการใช้สื่อดิจิทัลอาจนำไปสู่การเผชิญกับข้อมูลที่ไม่น่าเชื่อถือ ผู้เรียนอาจเสียสมาธิจากสิ่งรบกวนบนแพลตฟอร์มออนไลน์ และเกิดการพึ่งพาเทคโนโลยีมากเกินไป ซึ่งอาจลดทอนทักษะการคิดเชิงลึกและการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมในชีวิตจริง ดังนั้น การใช้สื่อดิจิทัลในการเรียนรู้ต้องคำนึงถึงการเลือกใช้นเนื้อหาที่มีคุณภาพและการจัดสรรเวลาอย่างเหมาะสมเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียนในยุคดิจิทัล

การใช้สื่อสังคมออนไลน์เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในยุคดิจิทัล

การใช้สื่อสังคมออนไลน์เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในยุคดิจิทัลเป็นแนวทางที่มีทั้งศักยภาพสูงและข้อท้าทายที่สำคัญ การวิพากษ์ในประเด็นนี้สามารถพิจารณาได้จากมุมมองหลายด้าน ดังนี้

ด้านข้อดีและโอกาส

สื่อสังคมออนไลน์เปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลที่หลากหลายและทันสมัยจากทั่วโลกได้อย่างง่ายดาย โดยไม่มีข้อจำกัดทางด้านเวลาและสถานที่ นอกจากนี้ยังส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันและการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ซึ่งเป็นการพัฒนาทักษะทางสังคมและการคิดเชิงวิเคราะห์ ผู้เรียนยังสามารถสร้างเครือข่ายทางการศึกษาและการเรียนรู้ใหม่ ๆ ผ่านสื่อเหล่านี้ ซึ่งเป็นประโยชน์ในการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องในยุคที่เทคโนโลยีและความรู้ใหม่ ๆ เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

ด้านข้อจำกัดและความท้าทาย

อย่างไรก็ตาม การใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการเรียนรู้อาจก่อให้เกิดความท้าทายหลายประการ ผู้เรียนอาจพบกับข้อมูลที่ขาดความถูกต้องและไม่มีการตรวจสอบความน่าเชื่อถืออย่างเพียงพอ ทำให้การเรียนรู้ของผู้เรียนอาจถูกชักจูงไปในทางที่ผิด นอกจากนี้ สื่อสังคมออนไลน์เต็มไปด้วยสิ่งรบกวนที่อาจทำให้ผู้เรียนเสียสมาธิและลดประสิทธิภาพในการเรียนรู้ นอกจากนี้ การพึ่งพาเทคโนโลยีมากเกินไปอาจทำให้ทักษะการคิดเชิงลึกและการวิเคราะห์อย่างละเอียดถูกลดทอนลง อีกทั้งยังอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพจิตและสุขภาพกาย เช่น ความเครียด ความวิตกกังวล และการใช้เวลาหน้าจอที่มากเกินไป

มุมมองเชิงวิพากษ์

แม้สื่อสังคมออนไลน์จะมีศักยภาพในการส่งเสริมการเรียนรู้ แต่การใช้สื่ออย่างไม่มีการควบคุมหรือการตรวจสอบอาจทำให้เกิดผลกระทบที่ไม่พึงประสงค์ การจัดการกับปัญหาเหล่านี้จำเป็นต้องอาศัยการพัฒนาทักษะการรู้เท่าทันสื่อ (media literacy) ของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถประเมินและเลือกใช้ข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ การสร้างสมดุลระหว่างการใช้เทคโนโลยีกับการพัฒนาทักษะการคิดเชิงลึกและการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมในชีวิตจริงก็เป็นสิ่งสำคัญในการทำให้การเรียนรู้ในยุคดิจิทัลเกิดประโยชน์สูงสุด สรุปได้ว่า การใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ทั้งข้อดีและข้อจำกัด การนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดจำเป็นต้องมีการจัดการและการควบคุมที่เหมาะสม รวมถึงการส่งเสริมทักษะการประเมินและเลือกใช้ข้อมูลอย่างรอบคอบเพื่อป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้น

บทสรุป

การใช้สื่อสังคมออนไลน์เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในยุคดิจิทัลเป็นการนำเทคโนโลยีที่เป็นส่วนสำคัญของชีวิตประจำวันมาทำให้เกิดประโยชน์สูงสุดในด้านการศึกษา สื่อสังคมออนไลน์มีบทบาทในการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงข้อมูลและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย สร้างเครือข่ายและเชื่อมโยงกับผู้เชี่ยวชาญและเพื่อนร่วมเรียน รวมถึงการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และวิพากษ์ การสื่อสารและการทำงานร่วมกัน ตลอดจนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและการพัฒนาทักษะใหม่ ๆ อย่างไรก็ตาม การใช้สื่อสังคมออนไลน์ก็มีข้อจำกัดที่ต้องพิจารณา เช่น การบริหารจัดการเวลา ความเสี่ยงด้านความปลอดภัยและความเป็นส่วนตัว การเสพติดการใช้งาน การขาดทักษะการประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูล และการเรียนรู้ที่ไม่เป็นระบบ การใช้สื่อสังคมออนไลน์เพื่อการเรียนรู้จึงควรมีการวางแผนและกำกับดูแลอย่างเหมาะสมเพื่อให้ผู้เรียนสามารถใช้ประโยชน์จากสื่อเหล่านี้ได้อย่างเต็มที่และปลอดภัย

ในยุคดิจิทัลที่เทคโนโลยีและข้อมูลเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การเรียนรู้ผ่านสื่อสังคมออนไลน์เป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถปรับตัวและเติบโตได้ในโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างไม่หยุดนิ่ง การใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างมีประสิทธิภาพและความรับผิดชอบจะช่วยส่งเสริมทักษะการเรียนรู้และพัฒนาตนเองของผู้เรียนในยุคดิจิทัลได้อย่างยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

- สุภาพรณ อนุตรกุล. (2564). *ทักษะความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (Digital literacy)*. สืบค้น 13 กรกฎาคม 2567. จาก <https://erp.mju.ac.th/acticleDetail.aspx?qid=1246>.
- Digimusketeers. (2566). *ข้อดี-ข้อเสียของสื่อออนไลน์*. สืบค้น 13 กรกฎาคม 2567. จาก <https://digimusketeers.co.th/blogs/สื่อออนไลน์-หมายถึงอะไร>.
- Greenhow, C., & Lewin, C. (2019). Social media and education: Reconceptualizing the boundaries of formal and informal learning. *Learning, Media and Technology*, 41(1), 6-30.
- Hrastinski, S., & Aghaee, N. M. (2012). How are campus students using social media to support their studies? An explorative interview study. *Education and Information Technologies*, 17, 451-464.
- Manca, S., & Ranieri, M. (2016). Facebook and the others. Potentials and obstacles of social media for teaching in higher education. *Computers & education*, 95, 216-230.
- Selwyn, N. (2012). Social media in higher education. *The Europa world of learning*, 1(3), 1-10.
- Tess, P. A. (2013). The role of social media in higher education classes (real and virtual)—A literature review. *Computers in human behavior*, 29(5), A60-A68.

